

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про професійну освіту

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2025, № 49, ст.216)

{Із змінами, внесеними згідно із Законами

№ 1206-IX від 04.02.2021, ВВР, 2023, №№ 8-9, ст.24

№ 4681-IX від 05.11.2025}

Верховна Рада України визнає постійне підвищення якості професійної освіти необхідною умовою зростання підприємницької активності та доходів громадян, сталого розвитку територіальних громад і суспільства, забезпечення ринків праці та економіки України спеціалістами високої кваліфікації, формування на цій основі високоякісного людського капіталу, що сприятиме зростанню рівня добробуту Українського народу.

Сфера професійної освіти спрямована на формування та розвиток компетентностей особистості, необхідних для її самореалізації впродовж життя, виховання відповідальних громадян і спеціалістів, які спрямовують свою діяльність на задоволення найкращих інтересів людей і суспільства, зокрема шляхом якісного та сумлінного виконання робіт, надання послуг чи вироблення товарів, здійснення іншої професійної діяльності.

Цей Закон визначає правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку системи професійної освіти, створення умов для професійної самореалізації особистості та забезпечення потреб суспільства і держави у спеціалістах та кваліфікованих кадрах.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

1) автономія - право закладу професійної освіти на самоврядування, яке полягає в його самостійності, незалежності та відповідальності у прийнятті рішень щодо академічних (освітніх), організаційних, фінансових, кадрових та інших питань діяльності, що провадиться в порядку та межах, визначених законом;

2) академічна мобільність - можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися в іншому закладі освіти, на підприємстві, в установі чи організації на території України чи поза її межами;

3) військовий заклад професійної освіти - державний заклад професійної освіти, що здійснює спеціальну професійну підготовку військовослужбовців для потреб Збройних Сил України та інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, правоохоронних органів спеціального призначення з присвоєнням професійних кваліфікацій за військовими професіями на відповідному рівні Національної рамки кваліфікацій з метою проходження ними служби на посадах осіб рядового та сержантського (старшинського) складу;

4) заклад професійної освіти - юридична особа публічного або приватного права, основним видом діяльності якої є освітня діяльність, спрямована на забезпечення здобуття особами професійної освіти, професійних кваліфікацій;

5) заклад професійної освіти із специфічними умовами навчання - державний заклад професійної освіти, що здійснює спеціальну професійну підготовку працівників для потреб державних органів у сферах забезпечення публічної безпеки і порядку, охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, цивільного захисту, виконання кримінальних покарань та пробації;

6) засновник закладу професійної освіти (далі - засновник) - орган державної влади від імені держави, органи влади Автономної Республіки Крим, відповідна рада від імені територіальної громади (громад), фізична та/або юридична особа, рішенням та за рахунок майна яких засновано заклад професійної освіти або які в інший спосіб відповідно до законодавства набули прав і обов'язків засновника;

7) здобувачі професійної освіти - студенти та курсанти (слухачі);

8) курсанти (слухачі) - особи, які здобувають професійну освіту, професійні кваліфікації в закладах професійної освіти із специфічними умовами навчання, військових закладах професійної освіти;

9) перепідготовка - здобуття особою іншої професійної кваліфікації, ніж попередньо здобута;

10) підвищення кваліфікації - здобуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності;

11) професійна освіта - систематизована сукупність здобутих особою результатів навчання і компетентностей, визначених стандартом професійної освіти та відповідним професійним стандартом, що засвідчується документом про професійну освіту;

12) професійна підготовка - здобуття особою професійної кваліфікації вперше;

13) система професійної освіти - сукупність учасників освітнього процесу, закладів професійної освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, органів управління у сфері професійної освіти, наукових установ, центру розвитку професійної освіти, суб'єктів, які відповідно до цього Закону виконують функцію з оцінювання якості професійної освіти, суб'єктів, що здійснюють присвоєння, визнання та підтвердження професійних

кваліфікацій, а також нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері професійної освіти, та освітніх програм професійної освіти;

14) спеціальна професійна підготовка - здобуття курсантом (слухачем) професійної освіти, професійної кваліфікації у закладі професійної освіти із специфічними умовами навчання, військовому закладі професійної освіти;

15) стандарт професійної освіти - документ, що визначає вимоги до обов'язкових компетентностей, результатів навчання та освітніх програм для здобуття освітнього рівня "спеціаліст";

16) студент - особа, яка здобуває професійну освіту;

17) якість професійної освіти - відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, стандартом професійної освіти, професійним та/або міжнародним стандартом (за наявності), та/або договором про надання освітніх послуг, а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості освіти.

2. Положення цього Закону щодо батьків стосуються також інших законних представників здобувачів професійної освіти та інших осіб, які навчаються у закладі професійної освіти. Батьки, інші законні представники реалізують відповідні положення цього Закону стосовно осіб, які не досягли 18-річного віку, а також відповідно до законодавства стосовно осіб, дієздатність яких обмежена.

Положення цього Закону щодо засновника закладу професійної освіти поширюються також на інших засновників відповідного закладу освіти (за наявності), уповноваженого ним (ними) органу (особи), а також на засновників інших суб'єктів освітньої діяльності або уповноважених ними органів (осіб).

Положення цього Закону щодо приватних закладів професійної освіти поширюються також на інших юридичних осіб приватного права, що мають ліцензію на провадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти.

3. Інші терміни вживаються в цьому Законі в такому значенні:

терміни "роботодавець", "організації роботодавців", "об'єднання організацій роботодавців" - у значеннях, наведених у Законі України "Про організації роботодавців, їх об'єднання, права та гарантії їх діяльності";

терміни "Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС)", "кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (кредит ЄКТС)" - у значеннях, наведених у Законі України "Про вищу освіту".

4. Для цілей цього Закону, якщо не зазначено інше, під терміном "професійна кваліфікація" розуміється повна професійна кваліфікація.

Стаття 2. Законодавство України про професійну освіту

1. Законодавство про професійну освіту ґрунтується на Конституції України та складається із Закону України "Про освіту", цього Закону, інших актів законодавства

України та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 3. Державна та регіональна політика у сфері професійної освіти

1. Державна політика у сфері професійної освіти визначається Верховною Радою України, реалізується Кабінетом Міністрів України, центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування.

2. Державна та регіональна політика у сфері професійної освіти формується і реалізується на основі результатів наукових досліджень, українського та іноземного досвіду, з урахуванням прогнозів та досліджень ринку праці, статистичних даних та індикаторів розвитку з метою задоволення потреб людини, територіальних громад та суспільства, забезпечення ринку праці кваліфікованими фахівцями.

3. Завданнями державної політики у сфері професійної освіти є:

забезпечення конституційного права особи на здобуття професійної освіти відповідно до її інтересів та здібностей;

створення правових, організаційних та фінансових умов для функціонування та розвитку системи професійної освіти;

забезпечення доступності професійної освіти;

створення умов для забезпечення якості професійної освіти та якості освітньої діяльності;

створення умов для реалізації закладами професійної освіти фінансової, академічної, організаційної та кадрової автономії;

сприяння розвитку партнерства у сфері професійної освіти;

створення умов для здобуття професійної освіти впродовж життя;

забезпечення реалізації права на здобуття професійної освіти особами з особливими освітніми потребами;

створення умов для інтеграції системи професійної освіти України у світову систему освіти та європейський освітній простір;

надання рекомендацій щодо формування мережі закладів професійної освіти.

4. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування формують і реалізують свою політику, ґрунтуючись на засадах, визначених [Законом України "Про освіту"](#), а також на принципах:

випереджувального підходу;

партнерства та співробітництва;

гармонізації та інтеграції з європейськими системами кваліфікацій;

відповідності потребам національного та регіональних ринків праці;

доступності професійної освіти;

гнучкості траєкторій здобуття професійної освіти;

інклюзивності;

гендерної рівності;

забезпечення формування цінностей відповідального громадянина та активної участі у суспільному житті;

{Частина четверту статті 3 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4681-IX від 05.11.2025}

зміцнення авторитету соціального інституту сім'ї.

{Частина четверту статті 3 доповнено новим абзацом згідно із Законом № 4681-IX від 05.11.2025}

Стаття 4. Право на професійну освіту

1. Кожен має право на професійну освіту, що включає право на здобуття професійної освіти впродовж життя, право на доступність професійної освіти, право на безоплатне здобуття професійної освіти у випадках і порядку, визначених законом.

2. Право на професійну освіту гарантується **Конституцією України**. Під час реалізації цього права не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками та обставинами.

Ніхто не може бути обмежений у праві на здобуття професійної освіти, крім випадків, встановлених **Конституцією України**.

Не вважається дискримінацією встановлення обмежень і привілеїв, що визначаються специфічними умовами здобуття професійної освіти, зумовленими особливостями здобуття професійної кваліфікації.

3. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування створюють умови та можливості для здобуття професійної освіти, у тому числі особами з особливими освітніми потребами, з урахуванням індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів, а також забезпечують виявлення та усунення чинників, що перешкоджають реалізації прав і задоволенню потреб таких осіб у сфері професійної освіти.

4. Особа, яка має статус закордонного українця або яку визнано біженцем або особою, яка потребує додаткового чи тимчасового захисту згідно із **Законом України "Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту"**, має рівні з громадянами України права на професійну освіту.

5. Іноземці, особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, здобувають професійну освіту в Україні відповідно до законодавства та/або міжнародних договорів України.

6. Здобувачі професійної освіти мають рівні права та обов'язки з урахуванням особливостей, визначених законодавством та установчими документами закладу професійної освіти.

Стаття 5. Забезпечення доступності здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій

1. Доступність здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій у межах повноважень забезпечують органи державної влади, органи місцевого самоврядування, заклади освіти та їхні засновники шляхом:

- 1) формування і розвитку мережі закладів професійної освіти;
- 2) забезпечення безоплатності здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій у випадку і порядку, встановлених законом;
- 3) зарахування до закладів освіти для здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій без проведення конкурсу, крім випадків, визначених цим Законом, незалежно від адреси задекларованого/зарєстрованого місця проживання вступника;
- 4) впровадження різних форм здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій;
- 5) створення умов для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії;
- 6) встановлення різної тривалості здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій залежно від раніше здобутих результатів навчання чи професійних кваліфікацій;
- 7) впровадження принципів універсального дизайну та розумного пристосування відповідно до потреб та інтересів усіх учасників освітнього процесу;
- 8) реалізації освітніх компонентів у спосіб, що є найбільш прийнятним для осіб відповідного віку, адаптації/модифікації змісту освітніх компонентів для осіб з особливими освітніми потребами;
- 9) забезпечення безоплатного проживання у гуртожитках або підвезення студентів до закладу освіти (місця навчання) та у зворотному напрямку (за потреби), у тому числі шкільним автобусом.

2. Мережа державних, комунальних закладів професійної освіти формується з урахуванням соціально-економічної та демографічної ситуації, потреб територіальних громад і суспільства, рекомендацій, затверджених Кабінетом Міністрів України.

Розділ II. ПОРЯДОК ТА УМОВИ ЗДОБУТТЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ, ПРОФЕСІЙНИХ КВАЛІФІКАЦІЙ

Стаття 6. Порядок та умови здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій

1. Особа має право здобувати професійну освіту на основі базової середньої освіти чи повної загальної середньої освіти.

Здобуття професійної освіти на основі базової середньої освіти здійснюється, як правило, з одночасним здобуттям профільної середньої освіти.

Особа має право здобувати професійну освіту без здобуття профільної середньої освіти, яку вона може здобувати в іншому закладі освіти в будь-який інший час впродовж життя.

Особа, яка не має базової середньої освіти, має право в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, здобувати професійну кваліфікацію в закладі професійної освіти.

2. Кожна особа має право впродовж життя безоплатно здобувати професійну освіту за рахунок коштів державного або місцевого бюджету, незалежно від наявності у неї здобутої фахової передвищої чи вищої освіти, з урахуванням раніше здобутих результатів навчання.

3. Особа має право впродовж життя безоплатно здобувати професійну освіту за іншою професійною кваліфікацією (іншими професійними кваліфікаціями), пройти перепідготовку, підвищити професійну кваліфікацію, але не раніше ніж через три роки після завершення безоплатного здобуття професійної освіти за раніше здобутою професійною кваліфікацією (професійними кваліфікаціями), проходження перепідготовки, підвищення кваліфікації, за умови наявності підтвердженого страхового стажу не менше двох років та наявності вільних місць після зарахування осіб, які безоплатно здобуватимуть професійну освіту вперше.

До завершення трирічного строку, передбаченого **абзацом першим** цієї частини, та/або за відсутності підтвердженого страхового стажу особа має право безоплатно здобути професійну освіту за іншою професійною кваліфікацією, пройти перепідготовку, підвищити кваліфікацію, якщо вона:

за станом здоров'я втратила можливість виконувати роботу за раніше здобутою професійною кваліфікацією, що підтверджується відповідним документом;

є внутрішньо переміщеною особою;

є ветераном війни, членом його сім'ї, членом сім'ї загиблого (померлого) ветерана війни, членом сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України відповідно до [Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"](#);

в інших випадках, передбачених законодавством.

Стаття 7. Тривалість здобуття професійної освіти

1. Тривалість здобуття професійної освіти визначається освітніми програмами закладів професійної освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності у сфері професійної освіти.

2. Освітні програми можуть передбачати різну тривалість здобуття професійної освіти залежно від форми здобуття освіти, одночасного здобуття профільної середньої освіти, наявності особливих освітніх потреб та/або індивідуальної освітньої траєкторії здобувача (здобувачів) професійної освіти.

3. Під час розроблення індивідуального навчального плану тривалість здобуття особою професійної освіти може бути скорочена на підставі оцінювання та/або визнання результатів навчання, повних та часткових професійних кваліфікацій, раніше здобутих шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти.

4. У випадках, встановлених законодавством, тривалість здобуття професійної освіти особами з особливими освітніми потребами може бути змінена.

Стаття 8. Індивідуальна освітня траєкторія

1. Особа має право сформувавши власну індивідуальну освітню траєкторію шляхом:

- 1) визначення освітніх цілей;
- 2) вибору суб'єкта (суб'єктів) освітньої діяльності та запропонованих ним (ними): форми (форм) здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій; освітньої програми (освітніх програм);

модулів, інших освітніх компонентів для вільного вибору здобувачами професійної освіти, професійних кваліфікацій;

- 3) вибору послідовності здобуття кваліфікацій;
- 4) академічної мобільності;
- 5) визнання раніше здобутих результатів навчання.

2. Здобувач професійної освіти має право на визнання результатів навчання, передбачених стандартом професійної освіти, професійним стандартом та/або освітньою програмою, що були раніше здобуті ним шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти.

Порядок визнання результатів навчання затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

3. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі професійної освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план.

4. Здобувачі професійної освіти реалізують право на академічну мобільність у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 9. Правила прийому на навчання до закладів професійної освіти

1. Прийом на навчання до закладів професійної освіти здійснюється згідно з правилами прийому, що розробляються відповідно до законодавства і затверджуються керівником закладу професійної освіти.

2. Прийом на навчання до закладу професійної освіти здійснює приймальна комісія, персональний склад та положення про яку затверджує керівник закладу професійної освіти.

3. Прийом на навчання до державних, комунальних закладів професійної освіти здійснюється без проведення конкурсу, крім випадку, якщо кількість поданих заяв про вступ до закладу професійної освіти перевищує планові обсяги прийому до такого закладу професійної освіти.

Прийом заяв про вступ до закладу професійної освіти на навчання за рахунок державного або місцевого бюджету розпочинається не раніше дня оприлюднення на офіційному веб-сайті закладу професійної освіти інформації про розміщення відповідних

обсягів прийому до закладу професійної освіти і триває не менше одного місяця з дня оприлюднення відповідної інформації. За наявності вільних місць для навчання після закінчення визначеного строку заклад професійної освіти має право оголосити добір на вільні місця, який проводиться протягом не більше одного місяця з дня початку навчального року для відповідної навчальної групи.

4. Правила прийому можуть визначати єдині чи окремі умови та порядок зарахування осіб для:

здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій за рахунок коштів державного бюджету;

здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій за рахунок коштів місцевого бюджету;

здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій за рахунок коштів фізичних та/або юридичних осіб.

5. У правилах прийому визначаються:

вичерпний перелік документів, що подаються для прийому особи на навчання до закладу професійної освіти;

перелік категорій осіб, які мають переважне право на зарахування для здобуття професійної освіти за кошти державного або місцевого бюджету;

терміни і строки подання та розгляду документів, зарахування на навчання;

умови та порядок проведення конкурсу для прийому на навчання (у разі його проведення);

порядок оскарження рішень приймальної комісії.

Правила прийому можуть містити й інші вимоги, умови та порядок, що не суперечать законодавству.

6. Заклад професійної освіти не має права відмовити особі у прийнятті документів та у прийомі на навчання на підставі відсутності задекларованого/зарєстрованого місця проживання на відповідній території.

7. Переважне (поза конкурсом, першочергово або позачергово) право на зарахування для здобуття професійної освіти за кошти державного або місцевого бюджету мають вступники, які належать до категорій, визначених законами України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", "Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні", "Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування", "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" та іншими законами України, якщо таке право надане їм зазначеними законами.

8. Заклади професійної освіти та їхні засновники створюють умови для вступників з особливими освітніми потребами шляхом забезпечення розумного пристосування та/або універсального дизайну.

9. Заклади професійної освіти можуть організувати прийом документів за допомогою цифрових технологій із забезпеченням дотримання вимог законодавства у сферах захисту персональних даних, електронної ідентифікації та електронних довірчих послуг.

10. Прийом на навчання до закладу професійної освіти здійснюється протягом року, якщо інше не передбачено правилами прийому.

11. У разі зарахування на навчання за кошти фізичної або юридичної особи додатково укладається договір про надання освітніх послуг між закладом професійної освіти та фізичною або юридичною особою, яка замовляє платну освітню послугу для себе чи для іншої особи, беручи на себе фінансові зобов'язання з її оплати.

Стаття 10. Переведення, переривання навчання, відрахування та поновлення здобувачів професійної освіти

1. Здобувачі професійної освіти можуть бути переведені:

- 1) з одного закладу освіти до іншого з метою здобуття професійної освіти;
- 2) з однієї освітньої програми на іншу в межах одного закладу освіти;
- 3) з однієї навчальної групи до іншої в межах однієї освітньої програми.

Переведення здобувачів професійної освіти здійснюється за рішенням керівника закладу професійної освіти з урахуванням здобутих результатів навчання, визначених освітньою програмою.

2. Здобувачі професійної освіти, крім курсантів (слухачів), мають право на перерву в навчанні у зв'язку з обставинами, що унеможливають виконання освітньої програми (стан здоров'я, проходження військової служби, сімейні обставини тощо). Таким особам надається академічна відпустка у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

На період академічної відпустки за здобувачем професійної освіти зберігаються окремі права і обов'язки студента, визначені законодавством та/або установчими документами закладу освіти.

3. Підставами для відрахування здобувача професійної освіти із закладу освіти є:

- 1) завершення навчання за відповідною освітньою програмою;
- 2) заява про відрахування здобувача професійної освіти (для здобувачів, які не досягли 18-річного віку, додатково - згода одного з батьків);
- 3) переведення до іншого закладу освіти;
- 4) невиконання освітньої програми чи індивідуального навчального плану (за його наявності);
- 5) порушення академічної доброчесності у випадках, визначених законом;
- 6) невиконання (порушення) умов договору про надання освітніх послуг (у разі його укладення) з підстав, визначених цим договором;
- 7) інші підстави, визначені законом.

4. Особі, відрахованій із закладу освіти до завершення навчання за освітньою програмою, видається академічна довідка. Форма академічної довідки затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

5. У разі відрахування або переведення до іншого закладу освіти здобувачі професійної освіти, крім курсантів (слухачів), можуть пройти у встановленому порядку процедуру присвоєння (підтвердження) професійної кваліфікації, часткової професійної кваліфікації у кваліфікаційному центрі та отримати сертифікат про професійну кваліфікацію, часткову професійну кваліфікацію.

6. Особи, які не завершили навчання за освітньою програмою, крім курсантів (слухачів), мають право на поновлення на навчання у будь-якому закладі освіти за відповідною професійною кваліфікацією (професійними кваліфікаціями) з урахуванням здобутих результатів навчання.

7. Переведення, переривання навчання, відрахування та поновлення здобувачів професійної освіти, надання їм академічної відпустки здійснюються в порядку, що затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Стаття 11. Оцінювання результатів навчання та присудження, присвоєння кваліфікацій

1. Кожний здобувач професійної освіти, інша особа, яка навчається в закладі професійної освіти, має право на справедливе, неупереджене, об'єктивне, незалежне, недискримінаційне та добросовісне оцінювання результатів його навчання незалежно від виду та форми здобуття освіти.

2. Після успішного завершення навчання за освітньою програмою заклад професійної освіти видає особам, які здобули професійну освіту або пройшли професійну підготовку за кошти державного чи місцевого бюджету, ваучери на проходження процедури оцінювання результатів навчання у кваліфікаційному центрі, який така особа обирає самостійно.

Порядок видачі, використання та оплати ваучерів на проходження оцінювання результатів навчання у кваліфікаційному центрі затверджується Кабінетом Міністрів України.

Заклади професійної освіти із специфічними умовами навчання, військові заклади професійної освіти, заклади професійної освіти при установах виконання покарань присуджують і присвоюють кваліфікацію у порядку, визначеному державним органом, до сфери управління якого належить такий заклад.

3. У разі якщо за шість місяців до завершення навчання за освітньою програмою за певною професійною кваліфікацією у закладі професійної освіти відсутня інформація про кваліфікаційний центр за цією професійною кваліфікацією на території відповідного регіону або наявний кваліфікаційний центр не враховує потреби та індивідуальні можливості осіб з особливими освітніми потребами, заклад професійної освіти звертається до Національного агентства кваліфікацій, яке протягом одного місяця з дня отримання такого звернення надає інформацію про такий кваліфікаційний центр або дозволяє закладу професійної освіти провести оцінювання і присвоїти відповідні професійні кваліфікації у власному кваліфікаційному центрі.

4. За результатами оцінювання результатів навчання кваліфікаційний центр:

присвоює професійну кваліфікацію та видає сертифікат про присвоєння професійної кваліфікації;

присвоює часткову професійну кваліфікацію та видає сертифікат про присвоєння часткової професійної кваліфікації;

відмовляє у присвоєнні професійної кваліфікації або часткової професійної кваліфікації.

5. Якщо кваліфікаційний центр у поточному році відмовив у присвоєнні професійної кваліфікації 25 і більше відсоткам здобувачів професійної освіти, які завершили навчання в закладі професійної освіти, у такому закладі професійної освіти протягом трьох місяців з моменту надходження інформації до центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти проводиться інституційний аудит у позаплановому порядку.

Якщо через один рік після проведення інституційного аудиту кваліфікаційний центр відмовив у присвоєнні кваліфікації 25 і більше відсоткам здобувачів професійної освіти, які завершили навчання у такому закладі професійної освіти, орган ліцензування зупиняє або припиняє дію ліцензії на провадження освітньої діяльності за такою професійною кваліфікацією.

6. Особі, яка не підтвердила результати навчання, необхідні для присудження (присвоєння) відповідної кваліфікації, за її вимогою видається довідка про проходження навчання за освітньою програмою.

7. Оцінювання результатів навчання, визначених стандартом профільної середньої освіти, здійснюється відповідно до законодавства у сфері загальної середньої освіти.

8. Кваліфікаційний центр, створений у закладі професійної освіти або заснований закладом професійної освіти, не має права проводити оцінювання результатів навчання, присвоєння та підтвердження професійної кваліфікації здобувачів освіти, які навчаються або навчалися у відповідному закладі професійної освіти, крім випадків, визначених цим Законом.

Стаття 12. Документи про освіту і професійну кваліфікацію

1. Особам, які успішно пройшли навчання у закладі професійної освіти, в іншого суб'єкта освітньої діяльності за програмою підготовки спеціаліста та отримали у кваліфікаційному центрі сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації, заклад професійної освіти, інший суб'єкт освітньої діяльності видає диплом спеціаліста.

Особам, які успішно пройшли спеціальну професійну підготовку та здобули компетентності і результати навчання, визначені стандартом професійної освіти, у закладі професійної освіти із специфічними умовами навчання, військовому закладі професійної освіти, видається диплом спеціаліста, а особам, які здобули професійну кваліфікацію, визначену відповідним професійним стандартом, - сертифікат про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації.

У дипломі спеціаліста зазначається:

найменування закладу професійної освіти, іншого суб'єкта освітньої діяльності, що його видав, а в разі здобуття професійної освіти у відокремленому підрозділі іншого закладу освіти - також назва такого підрозділу;

назва освітньої програми;

присвоєна професійна кваліфікація (професійні кваліфікації) відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій.

Невід'ємною частиною диплома спеціаліста є додаток до диплома, в якому зазначається інформація про присвоєння професійної кваліфікації (професійних кваліфікацій) відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій, перелік програмних результатів навчання відповідної освітньої програми та обсяг у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи, освітніх компонентів.

Форма, порядок виготовлення, видачі та обліку дипломів спеціаліста затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Інформація про видані дипломи спеціаліста та додатки до них вноситься закладами професійної освіти, іншими суб'єктами освітньої діяльності до Єдиної державної електронної бази з питань освіти, крім випадків, визначених законодавством.

2. За запитом здобувача професійної освіти (особи з порушенням зору) документ про освіту виготовляється з урахуванням забезпечення доступності наведеної в ньому інформації (з використанням шрифту Брайля).

3. Документи про здобуття професійної освіти для осіб, які навчалися за рахунок коштів державного або місцевого бюджету, виготовляються за рахунок коштів відповідного бюджету.

Для осіб, які навчалися за рахунок коштів фізичної або юридичної особи, вартість виготовлення документа про здобуття професійної освіти включається у вартість навчання.

Розділ III. ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Стаття 13. Організація освітнього процесу

1. Освітній процес у закладах професійної освіти організовується відповідно до [Закону України "Про освіту"](#), цього Закону, інших актів законодавства та спрямовується на виявлення і розвиток здібностей та обдарувань особистості, формування компетентностей і досягнення результатів навчання, визначених відповідними освітніми програмами та/або професійними стандартами.

2. Заклад професійної освіти організовує освітній процес у безпечному освітньому середовищі з урахуванням вікових категорій здобувачів професійної освіти, їхнього фізичного, психічного та інтелектуального розвитку, стану здоров'я, особливих освітніх потреб, протипоказань та специфіки професій, за якими здобувається професійна освіта і професійна кваліфікація.

3. Мовою освітнього процесу в закладах професійної освіти відповідно до законів України ["Про освіту"](#) та ["Про забезпечення функціонування української мови як державної"](#) є державна мова.

Засади мовної політики для здобуття профільної середньої освіти в закладах професійної освіти визначаються відповідно до [Закону України "Про повну загальну середню освіту"](#).

Особам, які належать до корінних народів, національних меншин України, гарантується право на вивчення мови відповідних корінного народу, національної меншини в комунальних закладах професійної освіти або через національні культурні товариства.

Приватні заклади професійної освіти мають право вільного вибору мов навчання, які є офіційними мовами Європейського Союзу, із забезпеченням вивчення особами, які навчаються у таких закладах, державної мови як окремої навчальної дисципліни.

4. Структура, терміни початку та закінчення навчального року (періоду навчання), семестру, тривалість навчального тижня, навчального дня, занять, відпочинку між ними, канікул, форма організації освітнього процесу визначаються відповідно до положення про організацію освітнього процесу в закладі професійної освіти у межах часу, передбаченого освітньою програмою, з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку здобувачів освіти, особливостей регіону тощо.

5. Положення про організацію освітнього процесу в державному, комунальному закладі професійної освіти розробляється на основі примірного положення, затвердженого центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, ухвалюється педагогічною радою та затверджується керівником закладу професійної освіти.

Положення про організацію освітнього процесу в закладі професійної освіти із специфічними умовами навчання, військовому закладі професійної освіти розробляється на основі примірного положення, затвердженого центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, ухвалюється педагогічною радою, погоджується державним органом, до сфери управління якого належить такий заклад професійної освіти, та затверджується керівником закладу професійної освіти.

Стаття 14. Форми здобуття професійної освіти

1. Формами здобуття професійної освіти є:

інституційна (очна (денна, вечірня), дистанційна, мережева);

індивідуальна (екстернатна, на робочому місці (на виробництві);

дуальна.

Особа має право здобувати професійну освіту за різними формами або шляхом їх поєднання.

2. Особливості застосування форм здобуття професійної освіти визначаються положеннями про форми здобуття професійної освіти, які затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

3. Здобуття професійної освіти за дуальною формою передбачає поєднання навчання у закладі освіти, іншому суб'єкті освітньої діяльності з навчанням на робочому місці шляхом виконання трудових функцій, визначених студентським трудовим договором.

4. На студентів, які здобувають професійну освіту за дуальною формою, поширюються всі державні гарантії, права та обов'язки здобувачів професійної освіти, передбачені цим Законом.

5. Навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях здійснюється шляхом виконання трудових функцій відповідно до студентського трудового договору із здобуттям результатів навчання, визначених освітньою програмою.

6. Заклад професійної освіти, інший суб'єкт освітньої діяльності, що забезпечує здобуття професійної освіти за дуальною формою, має право укладати договори з іншими суб'єктами господарювання про надання послуг, пов'язаних із реалізацією освітньої програми, та/або про надання послуг, пов'язаних із реалізацією державних гарантій і прав здобувачів професійної освіти.

Стаття 15. Освітні програми

1. Освітні програми розробляються закладами професійної освіти, іншими суб'єктами освітньої діяльності, науковими установами. Для забезпечення здобуття професійних кваліфікацій, визначених Єдиним реєстром кваліфікацій - **Класифікатором професій**, до розроблення освітніх програм залучаються роботодавці.

2. Освітні програми розробляються для забезпечення здобуття особами професійних кваліфікацій, які відповідають третьому - п'ятому рівням Національної рамки кваліфікацій, та освітньої кваліфікації спеціаліста за відповідною професією.

3. Основою для розроблення освітньої програми підготовки спеціаліста за конкретною професійною кваліфікацією (професійними кваліфікаціями) є стандарт професійної освіти та професійні стандарти (у разі їх відсутності - кваліфікаційні характеристики відповідних професій).

4. Освітня програма визначає комплекс освітніх компонентів, спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання.

5. В освітній програмі підготовки спеціаліста за однією чи кількома професійними кваліфікаціями визначаються:

- 1) форма (форми) здобуття професійної освіти;
- 2) вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою;
- 3) загальний обсяг навчального навантаження здобувачів професійної освіти;
- 4) перелік та обсяг обов'язкових освітніх компонентів та освітніх компонентів для вільного вибору здобувачами професійної освіти;
- 5) навчальний план;
- 6) очікувані програмні результати навчання, критерії та форми їх оцінювання;
- 7) програми освітніх компонентів;
- 8) опис ресурсного забезпечення реалізації освітньої програми;

9) корекційно-розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами (за потреби);

10) інші складники, визначені суб'єктом освітньої діяльності.

6. Освітня програма з підготовки спеціаліста погоджується педагогічною радою і наглядовою радою та затверджується керівником закладу професійної освіти.

Освітня програма іншого суб'єкта освітньої діяльності затверджується керівником такого суб'єкта освітньої діяльності, керівником відповідного структурного підрозділу або у порядку, визначеному його установчими документами.

Освітня програма закладів професійної освіти із специфічними умовами навчання, військових закладів професійної освіти складається відповідно до вимог цього Закону, схвалюється педагогічною радою, погоджується замовником кадрів і затверджується згідно з вимогами законодавства у відповідній сфері.

7. Освітні програми закладів професійної освіти можуть передбачати здобуття профільної середньої освіти професійного спрямування.

За рішенням засновника, за умови дотримання визначених законодавством вимог, освітні програми закладу професійної освіти можуть передбачати здобуття профільної середньої освіти академічного спрямування.

8. Освітні програми закладів професійної освіти, що реалізуються на основі базової середньої освіти, мають передбачати здобуття особами ключових компетентностей, інших компетентностей, пов'язаних з реалізацією ними своїх прав і обов'язків як членів суспільства, усвідомленням цінностей демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина.

Стаття 16. Форми організації освітнього процесу

1. Основними формами організації освітнього процесу є:

- 1) теоретична підготовка;
- 2) практична підготовка;
- 3) самостійна робота;
- 4) контрольні заходи.

Заклад професійної освіти має право встановлювати інші форми організації освітнього процесу.

2. Основними видами теоретичної підготовки є:

- групові заняття;
- індивідуальні заняття;
- інші види теоретичної підготовки.

3. Форми і види контрольних заходів у закладах професійної освіти та порядок їх здійснення визначаються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

4. З метою належної організації освітнього процесу у закладах професійної освіти формуються навчальні групи, зокрема спеціальні та інклюзивні.

У державному, комунальному закладі професійної освіти кількість студентів у навчальній групі, які здобувають професійну освіту за кошти державного або місцевого бюджету, має становити від 8 до 30 студентів. За рішенням засновника закладу професійної освіти навчальна група може бути меншою.

Зменшення кількості студентів у навчальній групі протягом строку здобуття професійної освіти не є підставою для припинення функціонування цієї навчальної групи до закінчення навчання для здобуття кваліфікацій, передбачених освітніми програмами.

Для вивчення окремих освітніх компонентів можуть формуватися змішані групи, що включають здобувачів професійної освіти різних груп одного або різних років навчання.

Стаття 17. Практична підготовка здобувачів професійної освіти

1. Практична підготовка є обов'язковою та невід'ємною формою організації освітнього процесу в закладі професійної освіти, яка спрямована на формування та/або вдосконалення у здобувачів професійної освіти професійних компетентностей за обраною ними професійною кваліфікацією (професійними кваліфікаціями) відповідно до освітньої програми.

2. Практична підготовка курсантів (слухачів) здійснюється відповідно до вимог цього Закону на полігонах, за місцем несення служби тощо з урахуванням особливостей спеціальної професійної підготовки та може мати ознайомчий характер.

3. Практична підготовка здобувачів професійної освіти організовується відповідно до договорів, укладених між закладами професійної освіти та підприємствами, установами, організаціями, іншими суб'єктами господарювання.

У разі відсутності договорів, передбачених абзацом першим цієї частини, заклад професійної освіти забезпечує практичну підготовку здобувачів професійної освіти самостійно.

Строки і тривалість проходження практичної підготовки визначаються освітньою програмою та зазначаються в договорі з підприємствами, установами, організаціями, іншими суб'єктами господарювання (у разі укладення).

4. Суб'єкти господарювання, що організовують практичну підготовку здобувачів професійної освіти, зобов'язані забезпечити умови праці відповідно до вимог законодавства про охорону праці, безпеки життєдіяльності та виробничої санітарії.

5. Під час практичної підготовки забороняється використовувати працю здобувачів професійної освіти для цілей, не передбачених освітньою програмою та договором з підприємством, установою, організацією, іншим суб'єктом господарювання.

6. Практична підготовка здобувачів професійної освіти у закладі професійної освіти, установах, організаціях, на підприємствах, в інших суб'єктах господарювання може передбачати виплату винагороди.

Винагорода за виконану роботу в межах проходження практичної підготовки перераховується на рахунок здобувача професійної освіти на підставі студентського трудового договору відповідно до законодавства.

7. Практична підготовка здобувачів професійної освіти здійснюється під керівництвом педагогічних працівників, керівників практичної підготовки та наставників, які визначаються з числа працівників суб'єкта господарювання.

Стаття 18. Здобуття профільної середньої освіти професійного спрямування у закладах професійної освіти

1. Профільна середня освіта професійного спрямування здобувається у закладах професійної освіти одночасно із здобуттям професійної освіти за обраною професійною кваліфікацією (професійними кваліфікаціями) у порядку, визначеному [Законом України "Про повну загальну середню освіту"](#).

Особи, які здобувають профільну середню освіту професійного спрямування одночасно з професійною освітою у закладах професійної освіти, мають статус здобувача професійної освіти, на них поширюються всі права, обов'язки та державні гарантії здобувачів професійної освіти.

2. Освітня діяльність закладів професійної освіти з метою забезпечення здобуття профільної середньої освіти професійного спрямування здійснюється на підставі ліцензії на провадження освітньої діяльності на третьому рівні повної загальної середньої освіти.

3. Профільна середня освіта професійного спрямування передбачає досягнення здобувачами професійної освіти результатів навчання, визначених державним стандартом профільної середньої освіти.

4. Особі, яка не здобула профільну середню освіту професійного спрямування, може бути присвоєно в установленому цим Законом порядку повну або часткову професійну кваліфікацію (професійні кваліфікації).

Розділ IV. УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Стаття 19. Учасники освітнього процесу

1. Учасниками освітнього процесу є:

здобувачі професійної освіти та інші особи, які навчаються у закладі професійної освіти;

педагогічні працівники закладів професійної освіти, зокрема майстер виробничого навчання, педагог професійного навчання, асистент викладача, асистент майстра виробничого навчання, інструктор;

працівники суб'єктів господарювання, які здійснюють освітню діяльність та/або надають послуги із здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій;

працівники підприємств, установ, організацій, інших суб'єктів господарювання, які забезпечують здійснення практичної підготовки (наставники, керівники практичної підготовки);

батьки (законні представники) осіб, які навчаються у закладах професійної освіти;

асистенти здобувачів професійної освіти, які забезпечують здобуття професійної освіти особами з особливими освітніми потребами;

інші працівники закладу професійної освіти, які працюють у ньому за основним місцем роботи.

2. До участі в освітньому процесі можуть залучатися:

за рішенням керівника закладу професійної освіти на договірній основі, у тому числі на основі цивільно-правової угоди: фахівці підприємств, установ, організацій, інших суб'єктів господарювання, закладів, у тому числі іноземних держав, військовослужбовці, працівники правоохоронних органів, інші особи;

військовослужбовці Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України, правоохоронних органів спеціального призначення, поліцейські, особи рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, які відряджені до державних, комунальних закладів освіти.

3. До інших осіб, які навчаються в закладі професійної освіти, належать:

1) студенти, які здобувають фахову передвищу освіту;

2) слухачі, які здобувають професійні кваліфікації.

Стаття 20. Права та обов'язки здобувачів професійної освіти та інших осіб, які навчаються в закладі професійної освіти

1. Здобувачі професійної освіти та інші особи, які навчаються в закладі професійної освіти, мають право на:

1) академічну мобільність, у тому числі міжнародну, на визнання результатів навчання та кредитів ЄКТС, здобутих під час мобільності;

2) індивідуальну освітню траєкторію;

3) вибір строку здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій (у разі навчання за кошти фізичної або юридичної особи);

4) забезпечення стипендією (грошовим забезпеченням) у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, іншими виплатами, передбаченими законодавством, з урахуванням особливостей, визначених цим Законом;

5) забезпечення відповідно до законодавства спеціальним одягом, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту;

6) матеріальне забезпечення у період навчання на умовах та в порядку, встановлених законодавством;

7) збереження місця навчання на період проходження військової служби (крім курсантів (слухачів) закладів професійної освіти із специфічними умовами навчання);

8) участь у громадському самоврядуванні;

9) пільговий проїзд у громадському транспорті у встановленому законодавством порядку;

10) отримання соціальної допомоги у випадках та порядку, встановлених законодавством;

11) забезпечення безоплатним гуртожитком на строк здобуття освіти в порядку, встановленому законодавством;

12) трудову діяльність у позанавчальний час та у навчальний час під час практичної підготовки, а також під час здобуття освіти за дуальною формою відповідно до освітньої програми;

13) безпечні та нешкідливі умови навчання і праці;

14) якісні освітні послуги;

15) добросовісне оцінювання результатів навчання незалежно від виду та форми здобуття освіти;

16) свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо;

17) повагу до людської гідності;

18) захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства чи експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації;

19) користування бібліотекою, іншими об'єктами навчальної, виробничої, культурної, спортивної, побутової, оздоровчої інфраструктури закладу професійної освіти, послугами його структурних підрозділів у порядку, встановленому закладом професійної освіти відповідно до законодавства;

20) безоплатний доступ до інформаційно-комунікаційних ресурсів, що використовуються в освітньому процесі;

21) академічну відпустку або перерву в навчанні із збереженням окремих прав здобувача професійної освіти, а також на поновлення навчання у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

22) відзначення, моральне та/або матеріальне заохочення за успіхи у навчанні та громадській роботі, за мистецькі та спортивні досягнення тощо;

23) отримання пільгового довгострокового кредиту для здобуття професійної освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

24) канікули тривалістю не менше восьми календарних тижнів протягом навчального року, а для осіб, які здобувають професійну освіту за дуальною формою та на робочому місці (на виробництві), - перерву в теоретичному навчанні тривалістю не менше восьми календарних тижнів протягом навчального року;

25) забезпечення у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, підручниками з використанням шрифту Брайля, програмним забезпеченням для розпізнавання тексту на

екранах гаджетів та іншими необхідними засобами (обладнанням) - для осіб з порушенням зору;

26) навчання українською жестовою мовою - для осіб з порушенням слуху;

27) підтримку, якщо поєднують навчання у закладах професійної освіти з материнством (батьківством), у порядку, визначеному законодавством;

{Частина першу статті 20 доповнено новим пунктом згідно із Законом № 4681-IX від 05.11.2025}

28) інші права, визначені цим Законом, [Законом України "Про освіту"](#), установчими документами закладу професійної освіти та договором про надання освітніх послуг (у разі укладення).

Пункти 21, 23 і 24 цієї частини не поширюються на курсантів (слухачів).

2. Студенти закладів професійної освіти мають право на отримання студентського квитка, зразок та порядок видачі якого затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

3. Здобувачі професійної освіти та інші особи, які навчаються в закладі професійної освіти, зобов'язані:

1) виконувати вимоги освітньої програми (індивідуальний навчальний план (за наявності));

2) дотримуватися академічної доброчесності;

3) поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;

4) відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;

5) дотримуватися вимог законодавства, установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу професійної освіти, правил внутрішнього трудового розпорядку суб'єкта господарювання, що здійснює освітню діяльність та/або надає послуги із здобуття професійної освіти (під час проходження практичної підготовки, а також під час здобуття освіти за дуальною формою), та правил проживання у гуртожитках;

6) дотримуватися умов договору про надання освітніх послуг (у разі укладення);

7) дотримуватися (зокрема під час проходження практичної підготовки) вимог законодавства про охорону праці, щодо безпеки життєдіяльності, виробничої санітарії, пожежної безпеки;

8) відповідально та дбайливо ставитися до майна закладу професійної освіти та суб'єктів господарювання, що забезпечують практичну підготовку здобувачів професійної освіти;

9) виконувати інші обов'язки, визначені цим Законом, [Законом України "Про освіту"](#), установчими документами закладу професійної освіти та договором про надання освітніх послуг (у разі укладення).

4. Засновникам та працівникам закладів професійної освіти, органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється залучати здобувачів професійної освіти до виконання робіт чи до участі в заходах, не пов'язаних з реалізацією освітньої програми, крім випадків, передбачених рішенням Кабінету Міністрів України.

5. За систематичне (три і більше разів) невиконання обов'язків до здобувачів професійної освіти та інших осіб, які навчаються в закладі професійної освіти, застосовуються такі заходи впливу:

попередження;

винесення догани;

відрахування із закладу професійної освіти за рішенням педагогічної ради закладу професійної освіти або керівника суб'єкта господарювання, що здійснює освітню діяльність та/або надає послуги із здобуття професійної освіти.

Порядок відрахування, заохочення та притягнення до дисциплінарної відповідальності курсантів (слухачів) визначається державним органом, до сфери управління якого належить заклад професійної освіти.

6. Здобувачам професійної освіти можуть надаватися матеріальна допомога, академічні, соціальні та інші стипендії за рахунок коштів державного або місцевого бюджету, коштів юридичних та/або фізичних осіб, інших джерел, не заборонених законодавством.

7. Здобувачі професійної освіти мають право на отримання додаткових індивідуальних та/або групових консультацій за освітніми компонентами.

8. Правовий статус курсантів (слухачів) визначається цим Законом та законодавством у відповідній сфері.

Стаття 21. Навчальне навантаження здобувача професійної освіти в державному, комунальному закладі професійної освіти

1. Навчальне навантаження здобувача професійної освіти для виконання освітньої програми підготовки спеціаліста визначається в академічних годинах та кредитах ЄКТС.

2. Навчальне навантаження здобувачів професійної освіти не може перевищувати:

8 академічних годин протягом навчального дня;

для здобувачів професійної освіти, які не досягли 18-річного віку, - 36 академічних годин протягом навчального тижня;

для здобувачів професійної освіти, які досягли 18-річного віку, - 40 академічних годин протягом навчального тижня;

40 навчальних тижнів протягом навчального року.

3. У розкладі занять на навчальний день для здобувачів професійної освіти передбачається час для харчування та відпочинку.

4. Навчальне навантаження здобувачів професійної освіти та тривалість перерв протягом навчального дня під час практичної підготовки визначаються режимом роботи суб'єкта господарювання відповідно до законодавства про працю, а курсантів (слухачів) - розпорядком дня, службовим розпорядком військового або правоохоронного органу (підрозділу), в якому вони проходять практичну підготовку.

5. Навчальне навантаження здобувачів професійної освіти може бути встановлено відповідно до їхніх індивідуальних потреб, умов освітнього процесу на підставі договору про надання освітніх послуг (у разі укладення).

За наявності медичних показань для окремих категорій осіб з особливими освітніми потребами, у разі настання періодів з особливими (несприятливими) умовами для проведення навчання, занять тривалість академічної години може бути скорочена, але не більш як на 15 хвилин. Рішення про таке скорочення приймається педагогічною радою закладу професійної освіти та затверджується керівником закладу професійної освіти.

Стаття 22. Державні гарантії здобувачам професійної освіти, які навчаються в державних, комунальних закладах професійної освіти

1. Здобувачі професійної освіти, які навчаються за рахунок коштів державного або місцевого бюджету не за місцем проживання, на період навчання безоплатно забезпечуються місцем у гуртожитку та/або підвезенням, зокрема шкільними автобусами (за потреби - спеціально обладнаним транспортом, доступним для осіб з порушенням зору, слуху, опорно-рухового апарату та інших маломобільних груп населення).

2. Органи місцевого самоврядування забезпечують пільговий проїзд здобувачів професійної освіти до місця навчання та у зворотному напрямку у визначених ними порядку та розмірах за рахунок видатків відповідних місцевих бюджетів.

3. Здобувачі професійної освіти, які навчаються за рахунок коштів державного або місцевого бюджету, забезпечуються стипендіями (грошовим забезпеченням), спеціальним одягом, а курсанти (слухачі) - також форменим одягом, одностроєм, взуттям та іншими спеціальними засобами у порядку, визначеному законодавством.

4. Особи з особливими освітніми потребами забезпечуються допоміжними засобами для навчання у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

5. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, у підпорядкуванні яких перебувають державні, комунальні заклади освіти, забезпечують безоплатним гарячим харчуванням здобувачів професійної освіти з числа:

дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються у спеціальних та інклюзивних класах (групах), дітей із сімей, які отримують допомогу відповідно до [Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям"](#), з числа осіб, визначених [статтями 10 і 10¹ Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"](#), які навчаються в закладах професійної освіти;

осіб інших категорій, визначених законодавством та/або рішенням органу місцевого самоврядування.

Відповідальність за організацію харчування, додержання вимог санітарного законодавства, законодавства про безпечність та якість харчових продуктів покладається на засновників та керівників відповідних закладів освіти.

6. Державна цільова підтримка та/або інші види соціального захисту надається здобувачам професійної освіти у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

7. Контроль за додержанням державних гарантій здобувачам професійної освіти здійснюється відповідно до законодавства.

Стаття 23. Педагогічні працівники закладів професійної освіти

1. Перелік посад педагогічних працівників закладів професійної освіти затверджується Кабінетом Міністрів України.

2. На посади педагогічних працівників закладів професійної освіти приймаються особи, які мають вищу, фахову передвищу чи професійну освіту, вільно володіють державною мовою (для громадян України) або володіють державною мовою в обов'язку, достатньому для спілкування (для іноземців та осіб без громадянства), моральні якості, фізичний і психічний стан здоров'я яких дозволяють виконувати професійні обов'язки.

Установчими документами закладу професійної освіти можуть встановлюватися відповідно до законодавства додаткові вимоги до осіб, які можуть обіймати посади педагогічних працівників.

3. Посади майстра виробничого навчання, педагога професійного навчання можуть обіймати особи, які мають професійну освіту та/або професійну кваліфікацію, а також фахівці виробництва та сфери послуг, що мають стаж (досвід) роботи за відповідною професійною кваліфікацією не менше одного року.

4. Педагогічні працівники державних, комунальних закладів професійної освіти приймаються на роботу відповідно до вимог цього Закону та законодавства про працю і працюють на підставі строкових трудових договорів (контрактів), що укладаються строком від одного до п'яти років.

5. Педагогічні працівники закладу професійної освіти із специфічними умовами навчання, військового закладу професійної освіти з числа поліцейських, військовослужбовців, осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту призначаються та звільняються з посад згідно із законодавством у відповідній сфері.

Стаття 24. Права, обов'язки і соціальні гарантії педагогічних та інших працівників, інших осіб, які залучаються до участі в освітньому процесі

1. Педагогічні працівники закладу професійної освіти мають право на:

академічну свободу;

педагогічну ініціативу;

належні умови праці та медичне обслуговування;

захист професійної честі та гідності;

справедливе та об'єктивне оцінювання своєї професійної діяльності;

оплату праці та заохочення відповідно до цього Закону та інших нормативно-правових актів;

участь в обговоренні та вирішенні питань, що стосуються діяльності закладу професійної освіти;

розроблення та впровадження авторських освітніх та навчальних програм, проектів, освітніх методик і технологій, методів та засобів, насамперед методик компетентнісного навчання;

користування бібліотечними, інформаційними та іншими ресурсами, навчальною, виробничою, культурною, спортивною, побутовою, оздоровчою інфраструктурою закладу професійної освіти та послугами його структурних підрозділів у порядку, встановленому закладом професійної освіти;

вільний вибір програм, форм і місця підвищення кваліфікації, перепідготовки;

індивідуальну освітню (творчу, мистецьку та іншу) діяльність за межами закладу професійної освіти;

забезпечення службовим жилим приміщенням у порядку, передбаченому законодавством;

безпечні та здорові умови праці;

оплачувану відпустку та виплату допомоги на оздоровлення у розмірі місячного посадового окладу (ставки заробітної плати) при наданні щорічної відпустки;

участь у громадському самоврядуванні закладу професійної освіти;

захист від будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю, у закладі професійної освіти;

інші права, визначені цим Законом, [Законом України "Про освіту"](#) та іншими нормативно-правовими актами, а також установчими документами закладу професійної освіти, колективним і трудовим договорами.

2. Педагогічні працівники закладу професійної освіти зобов'язані:

додержуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку закладу професійної освіти, умов укладених з ними трудових договорів, виконувати свої посадові обов'язки;

постійно підвищувати свій професійний і загальнокультурний рівні та педагогічну майстерність;

дотримуватися педагогічної етики;

виконувати освітню програму для досягнення здобувачами професійної освіти передбачених нею результатів навчання;

сприяти розвитку здібностей здобувачів професійної освіти, формуванню навичок здорового способу життя, дбати про їхнє фізичне та психічне здоров'я;

дотримуватися академічної доброчесності та сприяти її дотриманню здобувачами професійної освіти в освітньому процесі;

поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;

настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;

формувати у здобувачів професійної освіти усвідомлення необхідності дотримуватися професійної етики, [Конституції України](#) та законів України, захищати суверенітет і територіальну цілісність України;

виховувати у здобувачів професійної освіти повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, дбайливе ставлення до історико-культурного надбання України та навколишнього природного середовища;

захищати здобувачів професійної освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психологічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;

дотримуватися законодавства про охорону праці, безпеку життєдіяльності, виробничу санітарію, пожежну безпеку, забезпечувати його належне виконання здобувачами професійної освіти під час освітньої та позанавчальної діяльності;

відповідально та дбайливо ставитися до майна закладу професійної освіти, інших учасників освітнього процесу, суб'єкта господарювання, що залучений до освітнього процесу;

виконувати інші обов'язки, визначені цим Законом, [Законом України "Про освіту"](#) та іншими нормативно-правовими актами, а також установчими документами закладу професійної освіти, колективним і трудовим договорами.

3. Органам управління закладів професійної освіти, органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам забороняється залучати педагогічних та інших працівників закладів професійної освіти в робочий час або час їхнього відпочинку до виконання роботи, не передбаченої трудовим договором, до участі в заходах, не пов'язаних з організацією чи забезпеченням освітнього процесу, а також до участі у заходах, організованих релігійними організаціями (крім закладів професійної освіти, засновниками яких є релігійні організації) чи політичними партіями.

Педагогічні та інші працівники закладів професійної освіти із специфічними умовами навчання, військових закладів професійної освіти можуть залучатися до виконання завдань, пов'язаних з професійною діяльністю, згідно з вимогами законодавства у відповідній сфері.

4. Права та обов'язки інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, визначаються законодавством, відповідними договорами та/або установчими документами закладу професійної освіти.

5. Працівники закладів професійної освіти, які відповідно до законодавства та/або трудового договору здійснюють діяльність (функції), що передбачає використання засобів охорони праці, мають забезпечуватися відповідними одягом, взуттям, іншими засобами індивідуального захисту за рахунок засновника.

6. Педагогічним працівникам відповідно до законодавства відшкодовуються витрати, пов'язані з відрядженням.

7. В окремих випадках, у разі неможливості забезпечення освітнього процесу наявними штатними працівниками, вакантні посади педагогічних працівників можуть заміщуватися за строковим трудовим договором або цивільно-правовим договором до заміщення цих посад у встановленому законодавством порядку.

Стаття 25. Робочий час педагогічних працівників

1. Робочий час педагогічного працівника закладу професійної освіти включає час на виконання ним навчальної, методичної, виховної, організаційної роботи та здійснення інших видів педагогічної діяльності, передбачених трудовим договором (контрактом).

Норми часу навчальної діяльності в державних, комунальних закладах професійної освіти, які мають статус бюджетної установи, визначаються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. Норми часу навчальної діяльності в інших закладах професійної освіти, зокрема закладі професійної освіти із специфічними умовами навчання та військовому закладі професійної освіти, визначаються відповідно до установчих документів таких закладів.

Навчальне навантаження на одну ставку викладача закладу професійної освіти становить 720 годин на навчальний рік.

2. Робочий час педагогічних працівників становить 36 годин на тиждень (скорочена тривалість робочого часу).

Робочий час педагогічних працівників закладів професійної освіти із специфічними умовами навчання, військових закладів професійної освіти встановлюється відповідно до законодавства у відповідній сфері, але не може перевищувати 40 годин на тиждень.

3. Робочий час інших працівників закладу професійної освіти встановлюється відповідно до законодавства про працю та режиму роботи такого закладу освіти.

4. Конкретний перелік посадових обов'язків працівників визначається посадовою інструкцією, яка затверджується керівником закладу професійної освіти відповідно до вимог законодавства.

5. За окремі види педагогічної діяльності законодавством, засновником та/або наглядовою радою закладу освіти можуть встановлюватися доплати, надбавки, премії та інші види заохочень.

Вимоги до видів педагогічної діяльності, за які передбачено доплати, підвищення посадового окладу, розмір таких доплат та підвищень, порядок і умови їх встановлення у державних, комунальних закладах освіти визначаються Кабінетом Міністрів України.

6. Розподіл педагогічного навантаження у закладі освіти затверджується його керівником відповідно до вимог законодавства.

Стаття 26. Оплата праці педагогічних працівників

1. Оплата праці педагогічних працівників закладів професійної освіти здійснюється відповідно до цього Закону, законів України "Про освіту", "Про оплату праці" та інших актів законодавства.

Оплата праці педагогічних працівників закладів професійної освіти із специфічними умовами навчання, військових закладів професійної освіти здійснюється відповідно до законодавства у відповідній сфері.

2. Оплата праці педагогічних працівників закладів професійної освіти здійснюється за рахунок коштів державного або місцевого бюджету, у тому числі власних надходжень закладів професійної освіти, а також з інших джерел, не заборонених законодавством.

3. Керівник, наглядова рада закладу професійної освіти відповідно до законодавства та за рахунок коштів із джерел, не заборонених законодавством, мають право встановлювати педагогічним працівникам підвищення окладів, доплати, надбавки, премії та інші види заохочень.

4. Педагогічним працівникам за рахунок власних надходжень закладів професійної освіти може надаватися матеріальна допомога для вирішення соціально-побутових питань. Умови надання такої допомоги визначаються установчими документами закладів професійної освіти та колективним договором.

5. Засновники приватних закладів освіти мають право встановлювати інші, ніж передбачено цим Законом, розмір та умови оплати праці, винагороди та допомоги для педагогічних працівників. У разі отримання приватним закладом професійної освіти публічних коштів їх використання здійснюється у порядку, визначеному законодавством для державних, комунальних закладів професійної освіти.

Стаття 27. Асистент здобувача професійної освіти

1. Здобувачі професійної освіти з особливими освітніми потребами мають право на допомогу асистента, яка може надаватися, зокрема, у формі фізичного супроводу.

2. Функції асистента здобувача професійної освіти з особливими освітніми потребами можуть виконувати батьки, інші законні представники здобувача професійної освіти, уповноважена ними особа або соціальний робітник.

3. Порядок та умови допуску асистента здобувача професійної освіти з особливими освітніми потребами до освітнього процесу, вимоги до нього, а також основні правила його перебування в закладі професійної освіти та участі в освітньому процесі визначаються положенням про асистента здобувача професійної освіти з особливими освітніми потребами, що затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

4. Рішення про допуск асистента здобувача професійної освіти з особливими освітніми потребами до участі в освітньому процесі приймає керівник закладу професійної освіти.

Стаття 28. Громадське самоврядування у закладі професійної освіти

1. Громадське самоврядування у закладі професійної освіти здійснюється відповідно до цього Закону, [Закону України "Про освіту"](#) та установчих документів закладу професійної освіти.

2. У закладі професійної освіти діють такі органи громадського самоврядування:

органи самоврядування працівників закладу професійної освіти;

органи студентського самоврядування;

інші органи громадського самоврядування учасників освітнього процесу (в разі їх утворення).

Стаття 29. Органи самоврядування працівників закладу професійної освіти

1. Вищим органом самоврядування працівників закладу професійної освіти є загальні збори (конференція) трудового колективу закладу професійної освіти, які скликаються не менше одного разу на рік.

2. Загальні збори (конференція) трудового колективу закладу професійної освіти:

розглядають та схвалюють проект колективного договору;

затверджують правила внутрішнього трудового розпорядку;

обирають склад комісії з трудових спорів та з питань охорони праці;

розглядають інші питання, що стосуються функціонування закладу професійної освіти, визначені законодавством чи установчими документами закладу професійної освіти.

3. Рішення загальних зборів (конференції) трудового колективу закладу професійної освіти підписуються головуючим на засіданні загальних зборів (конференції) трудового колективу та секретарем.

Стаття 30. Студентське самоврядування

1. Студентське самоврядування - це право і можливість здобувачів професійної освіти вирішувати питання навчання та побуту, брати участь в управлінні закладом професійної освіти у межах повноважень, визначених законом та установчими документами закладу професійної освіти, з метою реалізації та захисту своїх прав і законних інтересів.

Студентське самоврядування об'єднує всіх здобувачів професійної освіти відповідного закладу професійної освіти та здійснюється ними безпосередньо та через органи студентського самоврядування, які обираються шляхом таємного голосування здобувачів професійної освіти.

Усі особи, які навчаються у закладі професійної освіти, мають рівні права та можуть обиратися і бути обраними до складу робочих, дорадчих, виборних та інших органів студентського самоврядування.

Здобувачі професійної освіти, обрані до складу органів студентського самоврядування, можуть бути усунені із своїх посад за результатами загального таємного голосування. Для

ініціювання такого голосування потрібно зібрати підписи не менш як 10 відсотків здобувачів професійної освіти закладу професійної освіти.

2. Органи студентського самоврядування діють на принципах незалежності, добровільності, колегіальності, відкритості, взаємної поваги та партнерства, виборності та звітності, рівності прав здобувачів професійної освіти.

Керівник та інші працівники закладу професійної освіти не мають права втручатися в діяльність органів студентського самоврядування (крім питань, пов'язаних з безпекою учасників освітнього процесу, а також із використанням бюджетних коштів та майна закладу професійної освіти).

Рішення органу студентського самоврядування виконується здобувачами професійної освіти на добровільних засадах.

3. Органи студентського самоврядування у порядку, визначеному цим Законом, установчими документами закладу професійної освіти, правилами внутрішнього розпорядку та положенням про студентське самоврядування закладу професійної освіти (за наявності), мають право:

вносити пропозиції, брати участь в обговоренні, вирішенні питань щодо освітнього процесу, умов навчання, проживання, харчування здобувачів професійної освіти, призначення стипендій, управління закладом професійної освіти, розвитку матеріальної бази закладу професійної освіти, здійснення експериментальної та інноваційної діяльності закладу професійної освіти, організації дозвілля, оздоровлення тощо;

проводити за погодженням із керівництвом закладу професійної освіти організаційні, просвітницькі, наукові, спортивні, оздоровчі та інші заходи та/або ініціювати їх проведення перед керівництвом закладу професійної освіти;

делегувати представників здобувачів професійної освіти до педагогічної ради та дорадчо-консультативних органів закладу професійної освіти, органів місцевого самоврядування, органів державної влади;

інші права, передбачені законодавством та установчими документами закладу професійної освіти.

4. Вищим органом студентського самоврядування закладу професійної освіти є загальні збори здобувачів професійної освіти чи конференція уповноважених представників навчальних груп.

Вищий орган студентського самоврядування закладу професійної освіти:

затверджує положення про студентське самоврядування закладу професійної освіти;

обирає керівника та членів виконавчого органу студентського самоврядування, дає оцінку їхній діяльності;

затверджує процедури підтримки ініціатив здобувачів професійної освіти на конкурсних засадах;

обирає для делегування представників здобувачів професійної освіти до педагогічної ради, вищого колегіального органу громадського самоврядування та дорадчо-

консультативних органів закладу професійної освіти, органів місцевого самоврядування, органів державної влади;

здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом, установчими документами закладу професійної освіти та положенням про студентське самоврядування.

5. За погодженням з відповідним органом студентського самоврядування закладу професійної освіти (за наявності) приймаються рішення, визначені цим Законом, зокрема про:

відрахування здобувачів професійної освіти, крім випадків, передбачених абзацами **першим - третім** частини третьої статті 10 цього Закону;

переведення осіб, які навчаються у закладі професійної освіти, з одного джерела фінансування на інше;

поселення осіб, які навчаються у закладі професійної освіти, до гуртожитку (у разі неможливості поселення усіх здобувачів професійної освіти, які цього потребують) і виселення їх із гуртожитку (крім випадків виселення у зв'язку з відрахуванням із закладу професійної освіти);

затвердження правил і умов проживання у гуртожитку.

Якщо протягом 14 днів з дня надходження відповідного подання орган студентського самоврядування не висловив своєї позиції, рішення з питань, передбачених цією частиною, вважається погодженим за замовчуванням.

6. Керівник закладу професійної освіти забезпечує належні умови для діяльності органів студентського самоврядування (надає приміщення, меблі, забезпечує телефонним зв'язком, постійним доступом до мережі Інтернет, відводить місця для встановлення інформаційних стендів тощо); забезпечує невідкладний прийом і розгляд усної чи письмової вимоги керівника студентського самоврядування про усунення порушень щодо честі, гідності чи прав студента закладу професійної освіти та вжиття заходів реагування відповідно до правил внутрішнього розпорядку та законодавства.

Розділ V. ЗАКЛАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ

Стаття 31. Організаційно-правовий статус закладу професійної освіти

1. Юридична особа має статус закладу професійної освіти, якщо основним видом її діяльності є освітня діяльність у сфері професійної освіти.

Заклад професійної освіти має право набувати майнові та немайнові права, виступати стороною у судовому процесі, мати у власності кошти та інше майно відповідно до законодавства.

Заклад професійної освіти має самостійний баланс, поточні та інші рахунки, у тому числі в іноземній валюті, в органах Державної казначейської служби України, банках державного сектору та може мати бланки, печатки, штампи із своїм найменуванням та символікою.

Права та обов'язки, цілі, завдання і принципи діяльності закладу професійної освіти, передбачені цим Законом та іншими законами України, має також структурний підрозділ закладу освіти/іншої юридичної особи, якщо його право на провадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти зазначено в ліцензії відповідної юридичної особи та основним видом діяльності такого структурного підрозділу є освітня діяльність у сфері професійної освіти. З метою реалізації цілей і завдань такому структурному підрозділу надаються окремі права фінансово-господарської самостійності.

Структурний підрозділ юридичної особи, що забезпечує здобуття особами професійної освіти, діє відповідно до установчих документів юридичної особи та положення про структурний підрозділ, що затверджується в порядку, визначеному установчими документами.

Заклад професійної освіти, освітня діяльність у сфері професійної освіти якого перестала бути основним видом його діяльності, втрачає права і обов'язки, у тому числі права на пільги, передбачені законодавством для закладу професійної освіти.

2. Заклад професійної освіти може діяти в одному з таких статусів:

бюджетна установа;

неприбутковий заклад освіти;

прибутковий заклад освіти.

3. Заклад професійної освіти залежно від засновника може діяти як:

державний - заснований розпорядчим актом органу державної влади;

комунальний - заснований розпорядчим актом сільської, селищної, міської, районної, обласної ради;

приватний - заснований рішенням фізичної (фізичних) та/або юридичної (юридичних) особи (осіб) приватного права.

Комунальні, державні заклади професійної освіти можуть утворюватися та функціонувати у формі некомерційних товариств.

4. Заклад професійної освіти може здійснювати освітню діяльність на рівні фахової передвищої освіти за умови наявності відповідної ліцензії.

5. У системі професійної освіти здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій забезпечують:

професійний коледж;

професійний коледж з посиленою військово-фізичною підготовкою;

заклад професійної освіти із специфічними умовами навчання;

військовий заклад професійної освіти;

навчальний центр;

навчальний центр при установах виконання покарань;

навчальний центр соціальної реабілітації;
інші суб'єкти освітньої діяльності.

Положення про професійний коледж з посиленою військово-фізичною підготовкою, навчальний центр при установах виконання покарань, навчальний центр соціальної реабілітації затверджуються Кабінетом Міністрів України.

6. Заклад професійної освіти має власне найменування, яке містить інформацію про його тип, територіальну належність (найменування адміністративно-територіальної одиниці за місцезнаходженням закладу).

Повне найменування закладу професійної освіти може також містити інформацію про власну назву, організаційно-правову форму, номер закладу чи найменування засновника (засновників), про професійну або галузеву спрямованість закладу професійної освіти, спрямованість на поглиблене вивчення окремих предметів або здобуття окремих компетентностей, забезпечення посиленої військової та/або фізичної підготовки тощо, а також про присвоєне закладу відповідно до вимог законодавства ім'я (псевдонім) суспільно-політичного та громадського діяча, захисника України, діяча науки, освіти, культури та інших сфер суспільного життя.

7. Заклад професійної освіти може здійснювати навчально-виробничу, виробничу, інноваційну діяльність, укладати з цією метою відповідні договори про співпрацю із закладами освіти (науковими установами), іншими юридичними та фізичними особами, забезпечувати проходження професійного навчання незайнятим населенням, у тому числі безробітними.

Заклад професійної освіти для здійснення статутної діяльності може на договірних засадах об'єднуватися з іншими юридичними особами, створюючи освітні, освітньо-наукові, освітньо-виробничі та інші об'єднання, кожен із учасників якого зберігає статус юридичної особи.

Заклад професійної освіти може входити до складу освітніх, освітньо-наукових, науково-виробничих та освітньо-науково-виробничих комплексів, кластерів, науково-дослідних, дослідно-конструкторських, інноваційних центрів, технопарків, технополісів, інноваційних бізнес-інкубаторів, господарських об'єднань (зокрема асоціацій, корпорацій, консорціумів, концернів), усі учасники яких зберігають статус юридичної особи і фінансово-господарську самостійність.

8. Заклад професійної освіти може бути засновником (співзасновником) інших юридичних осіб, які провадять свою діяльність відповідно до напрямів освітньої, виробничої, інноваційної діяльності закладу професійної освіти та/або забезпечують виконання його статутних завдань.

Стаття 32. Центр професійної досконалості

1. Заклад професійної освіти (об'єднання закладів професійної освіти) незалежно від форми власності може набути статусу центру професійної досконалості для сприяння розвитку певних галузей економіки за моделлю поєднання освітньої, науково-дослідної та інноваційної діяльності, співпраці та партнерства з роботодавцями, інвесторами та іншими

зацікавленими особами, участі у реалізації національних та міжнародних проектів і програм.

2. Інформація про статус центру професійної досконалості може міститися в найменуванні закладу професійної освіти.

3. Надання, позбавлення закладу професійної освіти (об'єднання закладів професійної освіти) статусу центру професійної досконалості здійснюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

4. Положення про центр професійної досконалості, порядок надання, позбавлення закладу професійної освіти статусу центру професійної досконалості затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

5. Програма діяльності центру професійної досконалості може фінансуватися протягом перших п'яти років його діяльності за рахунок коштів державного бюджету.

Стаття 33. Установчі документи закладу професійної освіти

1. Установчими документами закладу професійної освіти є рішення засновника (засновників) закладу професійної освіти про його створення, статут (положення).

2. Статут закладу професійної освіти затверджується засновником (засновниками) закладу професійної освіти або уповноваженим ним (ними) органом та містить інформацію про:

повне та скорочене найменування;

форму власності, організаційно-правову форму та тип закладу;

права та обов'язки засновника (засновників);

повноваження органів управління та органів громадського самоврядування закладу професійної освіти;

права та обов'язки керівника закладу професійної освіти;

порядок обрання представників до органів громадського самоврядування;

підстави дострокового розірвання контракту з керівником закладу професійної освіти;

джерела надходження і порядок використання коштів та майна закладу професійної освіти;

порядок звітності та контролю за провадженням фінансово-господарської діяльності;

порядок внесення змін до установчих документів закладу професійної освіти;

порядок реорганізації та ліквідації закладу професійної освіти.

3. Статут закладу професійної освіти може містити інші положення з питань, передбачених цим Законом, та/або з питань, не врегульованих законодавством, у тому числі щодо особливостей створення та діяльності закладу професійної освіти.

Положення статуту закладу професійної освіти не повинні суперечити законодавству.

4. Положення про структурний підрозділ юридичної особи, основним видом діяльності якого є освітня діяльність у сфері професійної освіти, повинно містити інформацію, передбачену для статуту закладу професійної освіти, з урахуванням особливостей організаційно-правового статусу такого структурного підрозділу.

Стаття 34. Автономія закладів професійної освіти

1. Заклад професійної освіти має право:
  - 1) розробляти, затверджувати та реалізовувати освітні програми;
  - 2) самостійно визначати зміст і програми освітніх компонентів;
  - 3) організовувати освітній процес;
  - 4) приймати на роботу та звільняти з роботи педагогічних та інших працівників відповідно до законодавства;
  - 5) забезпечувати здобувачам професійної освіти безоплатне харчування за рахунок власних надходжень (для закладів професійної освіти із статусом бюджетної установи);
  - 6) розробляти та впроваджувати освітні програми неформальної освіти (у тому числі короткострокові) впродовж життя та видавати документи власного зразка (зокрема сертифікати) про здобуті результати навчання;
  - 7) надавати освітні та інші послуги відповідно до законодавства;
  - 8) організовувати та здійснювати фінансово-господарську та іншу діяльність відповідно до законодавства та установчих документів закладу професійної освіти;
  - 9) забезпечувати здобувачів професійної освіти медичним обслуговуванням, що здійснюється медичними працівниками, які входять до штату закладів професійної освіти чи закладів охорони здоров'я, у порядку, встановленому законодавством;
  - 10) запроваджувати власні системи та/або форми заохочення учасників освітнього процесу за освітні, мистецькі, дослідницькі, інноваційні, спортивні та інші досягнення;
  - 11) проводити профорієнтаційну роботу із здобувачами загальної середньої освіти для сприяння їхньому професійному самовизначенню, зокрема у закладах загальної середньої освіти, та з іншими категоріями населення;
  - 12) утворювати, реорганізовувати, перетворювати та ліквідувати структурні підрозділи відповідно до законодавства;
  - 13) ініціювати утворення та брати участь в об'єднаннях юридичних осіб;
  - 14) провадити на підставі відповідних договорів спільну діяльність із закладами освіти, науковими установами та іншими юридичними особами у порядку, встановленому законодавством;
  - 15) брати участь у роботі міжнародних організацій;
  - 16) запроваджувати власну символіку та атрибутику;

17) звертатися з ініціативою до органів, що здійснюють управління у сфері професійної освіти, про внесення змін до чинних або розроблення нових нормативно-правових актів у сфері професійної освіти, а також брати участь у роботі над проектами відповідних документів;

18) розпоряджатися власними надходженнями відповідно до вимог законодавства;

19) розміщувати вклади (депозити) в банках державного сектору, у тому числі в іноземній валюті, у встановленому законодавством порядку;

20) придбавати майно (основні засоби) у власність за рахунок власних надходжень, у тому числі на умовах фінансового лізингу;

21) створювати в установленому законодавством порядку кваліфікаційний центр (кваліфікаційні центри);

22) здійснювати іншу діяльність, не заборонену законодавством.

2. Заклад професійної освіти, що функціонує у формі державного, комунального некомерційного товариства, крім прав, визначених **частиною першою** цієї статті, має такі права:

1) набувати майно у власність закладу професійної освіти;

2) вільно розпоряджатися майном, що перебуває у власності закладу професійної освіти;

3) відкривати рахунки в банках державного сектору, у тому числі в іноземній валюті;

4) самостійно затверджувати структуру та штатний розпис;

5) самостійно встановлювати посадові оклади (ставки заробітної плати), умови та розміри оплати праці у колективному договорі з дотриманням норм і гарантій, передбачених чинним законодавством;

6) інші права, визначені законодавством для державних, комунальних некомерційних товариств.

3. Заклад професійної освіти має право самостійно відповідно до законодавства визначати порядок і умови надання особам освітніх послуг у сфері неформальної освіти.

4. Заклади професійної освіти із специфічними умовами навчання та військові заклади професійної освіти реалізують визначені цим Законом права з урахуванням вимог законодавства та установчих документів.

Стаття 35. Створення, реорганізація, ліквідація закладу професійної освіти

1. Рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію закладу професійної освіти приймає його засновник (засновники) або уповноважений ним (ними) орган.

2. У разі реорганізації чи ліквідації закладу професійної освіти засновник зобов'язаний забезпечити здобувачам освіти можливість завершити здобуття освіти на відповідному рівні.

3. У разі виділу структурного підрозділу закладу вищої освіти, у тому числі закладу вищої освіти із статусом національного, шляхом створення юридичної особи такої самої форми власності у статусі закладу професійної освіти засновник забезпечує збереження та передачу новоутвореному закладу професійної освіти як окремій юридичній особі єдиного майнового комплексу відповідного структурного підрозділу закладу вищої освіти, у тому числі закладу вищої освіти із статусом національного.

Стаття 36. Структура закладу професійної освіти

1. Заклад професійної освіти самостійно визначає свою організаційну структуру відповідно до вимог законодавства та установчих документів.

2. Створення філій, представництв, відділень, інших відокремлених структурних підрозділів закладу професійної освіти здійснюється за рішенням керівника та за погодженням з наглядовою радою і засновником.

3. Структурними підрозділами закладу професійної освіти можуть бути:

навчальні, навчально-практичні, навчально-виробничі, навчально-дослідні господарства, центри, комбінати, комплекси, сектори, відділи, відділення, частини;

конструкторські, творчі майстерні, лабораторії, цехи, магазини, інтернет-магазини, станції технічного обслуговування транспорту та інших самохідних машин, центри ремонту техніки, центри громадського харчування, сфери послуг та обслуговування, дослідні станції, полігони, бізнес-інкубатори, інші підрозділи, що забезпечують практичну підготовку здобувачів освіти та провадять власну фінансово-господарську діяльність;

підготовчі відділення (підрозділи), підрозділи перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів, лабораторії, комп'ютерні та інформаційні центри, видавництва, спортивні комплекси, музеї, бібліотеки, їдальні, гуртожитки, підрозділи культурного, культурно-побутового та спортивного призначення, центри студентського спорту, навчальні та тренувальні полігони (бази), тири, кінологічні центри (загони);

центр професійної кар'єри, метою функціонування якого є проведення заходів щодо професійної орієнтації та консультування, популяризація професійної освіти, сприяння працевлаштуванню випускників закладу професійної освіти, відстеження траєкторій їх кар'єрного зростання тощо;

спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ, який утворюється з метою організації інклюзивного освітнього процесу та спеціального навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів професійної освіти з особливими освітніми потребами, забезпечення їм доступу до якісної професійної освіти з урахуванням обмежень життєдіяльності;

інші структурні підрозділи, діяльність яких не суперечить законодавству.

4. Філія закладу професійної освіти - це територіально відокремлений структурний підрозділ закладу професійної освіти, розташований в іншому населеному пункті, ніж місцезнаходження закладу професійної освіти. Філія не є юридичною особою та діє на підставі положення, затвердженого керівником закладу професійної освіти.

Філію очолює завідувач, який підпорядковується керівнику закладу професійної освіти.

Відомості про філію закладу професійної освіти вносяться до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

Стаття 37. Управління закладом професійної освіти

1. Управління закладом професійної освіти в межах повноважень, визначених законом і установчими документами цього закладу, здійснюють:

засновник;

керівник закладу професійної освіти;

наглядова рада;

педагогічна рада;

інші органи, визначені установчими документами закладу професійної освіти.

Органи громадського самоврядування закладу професійної освіти беруть участь в управлінні закладом у порядку та межах, визначених цим Законом, [Законом України](#) "Про освіту" та установчими документами закладу.

2. У приватних закладах професійної освіти структура, склад, порядок роботи і повноваження органів управління, робочих і дорадчих органів, процедури обрання чи призначення керівників закладів та його підрозділів можуть визначатися установчими документами без дотримання вимог цього Закону.

У закладі професійної освіти із специфічними умовами навчання, військовому закладі професійної освіти структура, склад, порядок роботи та повноваження органів управління, робочих і дорадчих органів, органів самоврядування учасників освітнього процесу, процедури обрання чи призначення керівника, його структурних підрозділів та педагогічних працівників можуть визначатися установчими документами з дотриманням вимог законодавства у відповідній сфері.

3. Засновник може передати в управління суб'єкту господарювання заклад професійної освіти на умовах, встановлених цим Законом, та у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Стаття 38. Засновник (засновники) закладу професійної освіти

1. Права і обов'язки засновника (засновників) закладу професійної освіти визначаються цим Законом, [Законом України](#) "Про освіту", іншими актами законодавства та установчими документами закладу професійної освіти.

Права і обов'язки засновника приватного закладу професійної освіти можуть визначатися установчими документами приватного закладу професійної освіти без дотримання вимог цього Закону.

2. Засновник закладу професійної освіти:

приймає рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію закладу професійної освіти, затверджує статут (його нову редакцію);

погоджує рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію філій, представництв, відділень, інших відокремлених структурних підрозділів закладу професійної освіти;

затверджує положення про конкурс на посаду керівника закладу професійної освіти на основі типового положення, затвердженого центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки;

приймає рішення про проведення конкурсу на посаду керівника закладу професійної освіти у випадках, визначених цим Законом;

укладає строковий трудовий договір (контракт) з керівником закладу професійної освіти, обраним (призначеним) у порядку, встановленому цим Законом, положенням про конкурс та установчими документами закладу професійної освіти;

застосовує до керівника закладу професійної освіти заохочення та дисциплінарні стягнення відповідно до законодавства та умов строкового трудового договору (контракту);

розриває строковий трудовий договір (контракт) із керівником закладу професійної освіти з підстав, визначених законодавством, установчими документами закладу професійної освіти та/або цим строковим трудовим договором (контрактом);

забезпечує фінансування на виконання стратегії розвитку закладу професійної освіти;

доводить до відома закладу професійної освіти у статусі бюджетної установи граничні обсяги видатків на плановий бюджетний період та приймає фінансовий звіт закладу професійної освіти у випадках та порядку, визначених законодавством;

затверджує річний фінансовий план та звіт про його виконання для закладів професійної освіти, що функціонують як державні, комунальні некомерційні товариства, у порядку, визначеному законодавством;

здійснює контроль за фінансово-господарською діяльністю закладу професійної освіти;

здійснює контроль за дотриманням установчих документів закладу професійної освіти;

забезпечує та контролює створення у закладі професійної освіти безпечного, здорового та інклюзивного чи спеціального освітнього середовища із забезпеченням універсального дизайну та розумного пристосування;

здійснює контроль за недопущенням привілеїв чи обмежень (дискримінації) за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, сімейного та майнового стану, місця проживання, за мовними чи іншими ознаками;

розглядає усні та письмові заяви (скарги, повідомлення) учасників освітнього процесу, інших осіб про невжиття заходів щодо запобігання і протидії насильству та жорсткому поведінню з дітьми в закладі професійної освіти та приймає рішення за результатами їх розгляду;

ініціює проведення інституційного аудиту в позаплановому порядку відповідно до законодавства;

реалізує інші права та обов'язки засновника закладу професійної освіти, передбачені законодавством та установчими документами закладу професійної освіти.

3. Засновник або уповноважений ним орган (особа) не має права втручатися в діяльність закладу професійної освіти, що здійснюється ним у межах його автономних прав, визначених законом та установчими документами.

4. Засновник закладу професійної освіти забезпечує:

утримання та розвиток матеріально-технічної бази заснованого ним закладу професійної освіти на рівні, достатньому для виконання вимог професійних стандартів, ліцензійних умов провадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти, вимог законодавства про охорону праці, з безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки та інших вимог законодавства;

створення у закладі професійної освіти безпечного, здорового та інклюзивного чи спеціального освітнього середовища із забезпеченням універсального дизайну та розумного пристосування;

можливість здобувачам професійної освіти та іншим особам, які навчаються у закладі професійної освіти, завершити навчання у разі реорганізації чи ліквідації закладу професійної освіти;

оприлюднення публічної інформації відповідно до вимог цього Закону, законів України "Про освіту", "Про доступ до публічної інформації", "Про відкритість використання публічних коштів" та інших законів України, крім інформації з обмеженим доступом.

Стаття 39. Керівник закладу професійної освіти

1. Керівник закладу професійної освіти здійснює безпосереднє управління закладом і несе відповідальність за освітню, фінансово-господарську та іншу діяльність закладу професійної освіти.

2. Керівником закладу професійної освіти може бути особа, яка вільно володіє державною мовою, має вищу освіту та стаж педагогічної та/або науково-педагогічної роботи або роботи на керівних посадах на підприємствах, в установах, організаціях не менше трьох років.

Керівником державного, комунального закладу професійної освіти може бути тільки громадянин України.

3. Повноваження (права і обов'язки) та відповідальність керівника закладу професійної освіти визначаються цим Законом, [Законом України "Про освіту"](#), іншими законодавчими актами та установчими документами закладу професійної освіти і строковим трудовим договором (контрактом).

4. Не може обіймати посаду керівника закладу професійної освіти особа, яка:

1) не має права працювати в закладі освіти відповідно до частини другої [статті 52](#) Закону України "Про освіту";

2) має громадянство держави-агресора чи держави, яка сприяє збройній агресії проти України, окупації/анексії території, яка відповідно до [Конституції України](#) входить до складу України.

5. Керівник закладу професійної освіти:

діє від імені закладу професійної освіти без довіреності в межах повноважень, передбачених законом та установчими документами закладу професійної освіти, і представляє заклад у відносинах з іншими особами;

підписує документи з питань освітньої, фінансово-господарської та іншої діяльності закладу професійної освіти;

приймає рішення щодо діяльності закладу професійної освіти в межах своїх повноважень, у тому числі розпоряджається в установлених межах і порядку майном закладу та його коштами;

призначає на посаду, переводить на іншу посаду та звільняє з посади працівників закладу професійної освіти, визначає їхні посадові обов'язки, заохочує та притягує до дисциплінарної відповідальності, а також вирішує інші питання, пов'язані з трудовими (службовими) відносинами, відповідно до вимог законодавства;

визначає режим роботи закладу професійної освіти;

створює, реорганізовує та ліквідує структурні підрозділи у порядку, визначеному законодавством та установчими документами закладу професійної освіти;

видає відповідно до своєї компетенції накази, дає доручення та контролює їх виконання;

здійснює правочини, зокрема, укладає договори з фізичними та/або юридичними особами відповідно до своїх повноважень;

має право звертатися до центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти із заявою про проведення інституційного аудиту закладу професійної освіти у позаплановому порядку;

зараховує, переводить, відраховує, поновлює здобувачів професійної освіти відповідно до вимог законодавства;

забезпечує дотримання законодавства, установчих документів закладу професійної освіти, виконання рішень педагогічної ради та вищого колегіального органу громадського самоврядування;

сприяє та створює умови для діяльності органів самоврядування закладу професійної освіти;

організовує та здійснює фінансово-господарську діяльність закладу професійної освіти в межах затвердженого кошторису, фінансового плану;

затверджує штатний розпис відповідно до законодавства;

затверджує фінансовий план за погодженням наглядової ради відповідно до законодавства;

забезпечує розроблення та виконання стратегії розвитку закладу професійної освіти;

затверджує правила внутрішнього розпорядку закладу професійної освіти;

забезпечує організацію освітнього процесу та видачу документів про освіту;

за погодженням з наглядовою та педагогічною радами затверджує освітні програми закладу професійної освіти та організовує контроль за їх виконанням;

створює умови для реалізації прав та обов'язків усіх учасників освітнього процесу, у тому числі реалізації академічних свобод педагогічних працівників;

створює умови для реалізації індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів професійної освіти;

забезпечує створення та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі професійної освіти;

створює умови для підвищення кваліфікації та атестації педагогічних працівників;

сприяє проходженню сертифікації педагогічними працівниками закладу професійної освіти;

сприяє захисту здобувачів освіти та працівників закладу професійної освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного чи психологічного насильства;

сприяє організації харчування та медичному обслуговуванню здобувачів освіти та працівників закладу професійної освіти;

створює у закладі професійної освіти безпечне, здорове та інклюзивне чи спеціальне освітнє середовище із забезпеченням універсального дизайну та розумного пристосування;

забезпечує відкритість і прозорість діяльності закладу професійної освіти, зокрема шляхом оприлюднення публічної інформації, крім інформації з обмеженим доступом, відповідно до вимог цього Закону, законів України "Про освіту", "Про доступ до публічної інформації", "Про відкритість використання публічних коштів" та інших законів України;

забезпечує дотримання вимог законодавства про охорону дитинства, охорону праці та безпеку життєдіяльності, державних медико-санітарних правил та правил пожежної безпеки;

сприяє працевлаштуванню випускників закладу професійної освіти;

організовує проведення моніторингу працевлаштування, визначення основних тенденцій розвитку ринку праці та прогнозування потреби у фахівцях;

щороку інформує загальні збори (конференцію) трудового колективу та звітує перед наглядовою радою про свою роботу та виконання стратегії розвитку закладу професійної освіти;

створює необхідні умови для творчості педагогічних працівників, здобувачів професійної освіти, для використання та впровадження ними прогресивних форм і методів навчання, розвитку інноваційної та експериментальної діяльності;

здійснює інші повноваження, покладені на нього законодавством, засновником, установчими документами закладу професійної освіти, колективним договором, строковим трудовим договором (контрактом).

6. Керівник закладу професійної освіти (крім приватного закладу) зобов'язаний протягом першого року після призначення на посаду пройти курс підвищення кваліфікації з управлінської діяльності обсягом не менше 2 кредитів ЄКТС.

Кваліфікаційні вимоги до керівника приватного закладу професійної освіти, іншого суб'єкта освітньої діяльності, його права та обов'язки визначаються їхніми установчими документами з урахуванням вимог цього Закону.

7. У разі якщо освітню діяльність у сфері професійної освіти здійснює структурний підрозділ закладу фахової передвищої або вищої освіти, визначені цим Законом та іншими актами законодавства права та обов'язки керівника закладу професійної освіти виконує керівник закладу фахової передвищої або вищої освіти чи уповноважена ним особа.

Стаття 40. Обрання, призначення на посаду і звільнення з посади керівника закладу професійної освіти

1. Керівник державного, комунального закладу професійної освіти призначається на посаду за результатами конкурсу.

Керівник приватного закладу професійної освіти призначається на посаду засновником (засновниками) або уповноваженою на це особою відповідно до установчих документів закладу.

2. Конкурс на посаду керівника державного, комунального закладу професійної освіти проводиться відповідно до вимог цього Закону та положення про конкурс, затвердженого засновником на основі примірного положення, що затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Загальна тривалість конкурсу не може перевищувати двох місяців з дня його оголошення.

Рішення про проведення конкурсу на посаду керівника державного, комунального закладу професійної освіти приймає:

засновник закладу професійної освіти одночасно з прийняттям рішення про створення нового закладу професійної освіти;

наглядова рада не менше ніж за два місяці до завершення строку дії строкового трудового договору (контракту), укладеного з керівником закладу професійної освіти;

наглядова рада не пізніше трьох робочих днів з дня дострокового припинення договору, укладеного з керівником відповідного закладу професійної освіти, чи визнання попереднього конкурсу таким, що не відбувся.

3. Протягом 15 робочих днів з дня завершення строку подання документів для участі в конкурсі наглядова рада державного, комунального закладу професійної освіти проводить конкурсний відбір, за результатами якого визначає переможця та рекомендує його засновнику для призначення керівником закладу професійної освіти.

4. Наглядова рада протягом трьох робочих днів з дня завершення конкурсного відбору інформує засновника про переможця конкурсного відбору, якого рекомендовано для призначення керівником державного, комунального закладу професійної освіти.

5. Строковий трудовий договір (контракт) укладається з переможцем конкурсного відбору на посаду керівника державного, комунального закладу професійної освіти після проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, у строк не пізніше 10 днів після завершення такої перевірки.

Не може бути визначено переможцем конкурсу особу, яка не може обіймати посаду керівника закладу професійної освіти відповідно до цього Закону.

6. Конкурс визнається таким, що не відбувся, якщо:

відсутні заяви про участь у конкурсі;

до участі в конкурсі не допущено жодного кандидата;

жоден із кандидатів не рекомендований наглядовою радою закладу професійної освіти;

переможець конкурсного відбору не може бути призначений на посаду керівника державного, комунального закладу професійної освіти відповідно до вимог закону та/або положення про конкурс на посаду керівника закладу професійної освіти.

У разі визнання конкурсу таким, що не відбувся, наглядова рада протягом трьох робочих днів оголошує повторний конкурс.

7. Строковий трудовий договір (контракт) укладається на шість років. Після закінчення строку, на який укладено строковий трудовий договір (контракт), особа має право брати участь у конкурсі на посаду керівника того самого закладу професійної освіти.

З особою, яка призначається на посаду керівника закладу професійної освіти вперше, укладається строковий трудовий договір (контракт) строком на два роки. Після закінчення строку дії такого строкового трудового договору (контракту) та за умов належного його виконання сторони мають право продовжити строк його дії ще на чотири роки без проведення конкурсу.

8. Строковий трудовий договір (контракт) з керівником закладу професійної освіти має містити ключові показники ефективності діяльності керівника закладу професійної освіти, інші умови, передбачені законодавством або погоджені між сторонами договору.

9. Керівник закладу професійної освіти звільняється з посади у зв'язку із закінченням строку дії строкового трудового договору (контракту) або достроково відповідно до законодавства та умов укладеного строкового трудового договору (контракту).

Припинення строкового трудового договору (контракту) з керівником державного чи комунального закладу професійної освіти у зв'язку із закінченням строку його дії або його дострокове розірвання здійснюється відповідною посадовою особою засновника або керівником уповноваженого ним органу (структурного підрозділу з питань освіти) з підстав та у порядку, визначених законодавством про працю.

Керівник приватного закладу професійної освіти звільняється з посади засновником відповідно до положень законодавства про працю, установчих документів закладу та укладеного строкового трудового договору (контракту).

10. У разі припинення строкового трудового договору (контракту), укладеного з керівником державного, комунального закладу професійної освіти, та/або відмови особи, рекомендованої для призначення на відповідну посаду, у порядку, встановленому цим Законом, від укладання строкового трудового договору (контракту) виконання його обов'язків відповідно до установчих документів або за рішенням засновника з урахуванням рекомендації наглядової ради покладається на іншу особу з числа педагогічних працівників такого закладу професійної освіти не більше ніж на шість місяців.

Стаття 41. Педагогічна рада

1. Педагогічна рада є колегіальним органом управління закладу професійної освіти.

Повноваження педагогічної ради визначаються цим Законом, іншими актами законодавства та установчими документами закладу професійної освіти.

2. До складу педагогічної ради входять усі педагогічні працівники закладу професійної освіти. Головою педагогічної ради є керівник закладу професійної освіти.

3. До складу педагогічної ради можуть входити представники органу самоврядування здобувачів професійної освіти відповідно до квот, визначених установчими документами закладу професійної освіти.

Виборні представники з числа здобувачів професійної освіти закладу професійної освіти беруть участь у роботі педагогічної ради закладу професійної освіти під час розгляду питань, що стосуються організації освітнього процесу, навчання, побуту та відпочинку здобувачів професійної освіти.

4. Педагогічна рада:

погоджує освітні програми, зміни до них та оцінює результати їх виконання;

погоджує положення про організацію освітнього процесу в закладі професійної освіти;

затверджує положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти, що повинна включати систему та механізми забезпечення академічної доброчесності, порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності, види академічної відповідальності педагогічних працівників та здобувачів освіти за конкретні порушення академічної доброчесності;

приймає рішення щодо вдосконалення навчально-методичного забезпечення освітнього процесу;

приймає рішення про переведення здобувачів професійної освіти на наступний рік навчання, їх відрахування (крім випадків, передбачених [пунктами 1-3 частини третьої статті 10 цього Закону](#)), притягнення до відповідальності за невиконання обов'язків;

приймає рішення про відзначення, заохочення учасників освітнього процесу;

розглядає питання щодо професійного розвитку педагогічних працівників, формує та затверджує річний план підвищення кваліфікації педагогічних працівників;

приймає рішення щодо визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічних працівників, отриманих ними поза закладами освіти, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою;

приймає рішення щодо впровадження в освітній процес педагогічного досвіду та інновацій, участі в дослідницькій, експериментальній, інноваційній діяльності, співпраці з іншими закладами освіти, науковими установами, фізичними та юридичними особами, які сприяють розвитку освіти;

має право ініціювати проведення інституційного аудиту у позаплановому порядку, моніторингу якості освіти та/або освітньої діяльності закладу професійної освіти;

розглядає інші питання, віднесені законодавством та/або установчими документами закладу професійної освіти до її повноважень.

5. Рішення педагогічної ради, прийняті в межах її повноважень, вводяться в дію наказами керівника закладу професійної освіти та є обов'язковими до виконання всіма учасниками освітнього процесу у закладі професійної освіти.

Стаття 42. Наглядова рада закладу професійної освіти

1. У державному, комунальному закладі професійної освіти за рішенням засновника чи уповноваженого ним органу обов'язково утворюється наглядова рада на визначений засновником строк, але не менше ніж на чотири роки.

Наглядова рада може не створюватися у:

державних і комунальних закладах професійної освіти, в яких середньорічна чисельність здобувачів професійної освіти становить менше 300;

зкладах професійної освіти із специфічними умовами навчання, військових закладах професійної освіти;

навчальних центрів при установах виконання покарань.

2. Порядок формування наглядової ради, її відповідальність, перелік і строк повноважень, а також порядок її діяльності визначаються цим Законом, [Законом України "Про освіту"](#), установчими документами закладу професійної освіти та положенням про наглядову раду, затвердженим засновником на основі примірного порядку формування наглядових рад закладів професійної освіти та примірного положення про наглядові ради, що затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

До складу наглядової ради, кількість членів якої не може перевищувати 14 осіб, на паритетних засадах входять:

1) представники засновника закладу професійної освіти;

2) представники роботодавців, їх об'єднань, які надають:

матеріальну/благодійну допомогу закладу професійної освіти та/або

інвестують у його діяльність та співпрацюють з ним, у тому числі в рамках дуальної форми здобуття освіти, та/або

забезпечують проходження практичної підготовки здобувачів професійної освіти тощо.

До складу наглядової ради закладу професійної освіти не можуть входити здобувачі професійної освіти, інші особи, які навчаються у закладі професійної освіти, та працівники цього закладу професійної освіти.

3. Члени наглядової ради закладу професійної освіти мають право брати участь у роботі колегіальних органів закладу професійної освіти з правом дорадчого голосу.

4. Наглядова рада:

бере участь у розробленні та затверджує стратегію і перспективний план розвитку закладу професійної освіти, аналізує стан їх виконання;

погоджує фінансовий план закладу професійної освіти, має право проводити моніторинг його виконання і вносити відповідні рекомендації та пропозиції, що є обов'язковими для розгляду керівником закладу професійної освіти;

формує і надає засновнику пропозиції щодо планового обсягу прийому на навчання для здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій;

затверджує ключові показники ефективності діяльності керівника закладу професійної освіти;

розглядає та затверджує звіт керівника закладу професійної освіти і повідомляє засновника про результати його розгляду;

затверджує рішення про преміювання керівника закладу професійної освіти за результатами виконання ключових показників ефективності діяльності;

надає пропозиції щодо розширення чи звуження діяльності закладу професійної освіти, організації освітнього процесу;

погоджує перелік професійних кваліфікацій, освітні програми закладу професійної освіти;

надає згоду керівнику закладу професійної освіти на проведення закупівлі на суму більше 5 відсотків видаткової частини річного кошторису, фінансового плану закладу професійної освіти;

погоджує правила прийому до закладу професійної освіти;

погоджує положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у закладі професійної освіти;

сприяє залученню додаткових джерел фінансування;

має право вносити засновнику закладу професійної освіти подання про заохочення керівника закладу професійної освіти чи притягнення його до дисциплінарної

відповідальності або ініціювати його звільнення з підстав, визначених законом та/або контрактом;

має право ініціювати проведення у позаплановому порядку інституційного аудиту діяльності закладу професійної освіти;

має право вносити органам державної влади чи органам місцевого самоврядування пропозиції щодо розвитку мережі закладів професійної освіти, а також щодо ліквідації, реорганізації закладу професійної освіти;

має право вносити засновнику закладу професійної освіти пропозиції з укладення договору щодо передачі в управління закладу професійної освіти;

має право звернутися до контролюючих органів у разі виявлення ознак порушень законодавства;

може надавати керівнику закладу професійної освіти рекомендації за результатами аналізу стану виконання стратегії і перспективного плану розвитку закладу професійної освіти;

здійснює інші повноваження, визначені цим Законом, установчими документами закладу професійної освіти.

Якщо у випадках, визначених цим Законом, наглядова рада не створена, її повноваження виконує засновник закладу професійної освіти.

5. Права і обов'язки членів наглядової ради визначаються положенням про наглядову раду, затвердженим засновником на основі примірного положення про наглядові ради, що затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

6. Рішення наглядової ради закладу професійної освіти, прийняті в межах повноважень та відповідно до законодавства, є обов'язковими для розгляду засновником та підлягають виконанню керівником закладу професійної освіти.

Стаття 43. Регіональна рада професійної освіти

1. Регіональна рада професійної освіти є консультативно-дорадчим органом, що утворюється при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київській та Севастопольській міських державних адміністраціях для участі у формуванні та реалізації регіональної політики у сфері професійної освіти.

2. До складу регіональної ради професійної освіти входять на паритетних засадах представники:

1) обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування;

2) роботодавців та/або їх об'єднань;

3) закладів професійної освіти.

3. Регіональна рада професійної освіти створюється і діє на підставі положення, яке розробляється на основі примірного положення, що затверджується Кабінетом Міністрів України. Положення про регіональну раду професійної освіти та зміни до нього

затверджуються Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями.

4. Регіональна рада професійної освіти:

- 1) сприяє формуванню та реалізації регіональної політики у сфері професійної освіти;
- 2) надає пропозиції щодо розвитку системи професійної освіти регіону, забезпечення здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій з урахуванням програм економічного та соціального розвитку регіону, демографічної ситуації, результатів статистичних спостережень, аналітичної інформації про стан ринку праці та зайнятість населення, прогнозних показників розвитку регіонального ринку праці тощо;
- 3) надає пропозиції щодо розвитку мережі та ефективності діяльності закладів професійної освіти;
- 4) сприяє залученню вітчизняних та іноземних партнерів, реалізації міжнародних проектів;
- 5) надає пропозиції щодо прийняття нових, внесення змін до діючих нормативно-правових актів у сфері професійної освіти;
- 6) здійснює інші повноваження, визначені положенням про регіональну раду професійної освіти.

5. Рішення регіональної ради професійної освіти є обов'язковими для розгляду місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та враховуються при прийнятті рішень.

Стаття 44. Особливості освітньої діяльності суб'єктів, що здійснюють навчання на робочому місці (на виробництві)

1. Професійне навчання на робочому місці (на виробництві) не підлягає ліцензуванню.
2. Особам, які успішно пройшли навчання на робочому місці (на виробництві), може видаватися документ власного зразка суб'єкта, що здійснює навчання на робочому місці (на виробництві).

Такий документ дає право цим особам виконувати трудові функції, що передбачають відповідні результати навчання (компетентності), тільки у роботодавця, який його видав.

Інформація про видані документи власного зразка не підлягає внесенню роботодавцем, що здійснює навчання на робочому місці (на виробництві), до Єдиної державної електронної бази з питань освіти.

3. Особи, які пройшли навчання у роботодавця, можуть у порядку, визначеному законодавством, підтвердити здобуті повну чи часткову професійну кваліфікацію у кваліфікаційному центрі.

Розділ VI. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Стаття 45. Система забезпечення якості професійної освіти

1. Система забезпечення якості професійної освіти формується відповідно до [Закону України "Про освіту"](#) з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

Складовими системи забезпечення якості професійної освіти є:

- 1) система забезпечення якості у закладах професійної освіти (внутрішня система забезпечення якості професійної освіти);
- 2) система зовнішнього забезпечення якості професійної освіти;
- 3) система забезпечення якості в діяльності органів управління, установ і органів, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості професійної освіти.

2. Внутрішня система забезпечення якості професійної освіти формується закладом професійної освіти незалежно від типу та форми власності та включає механізми забезпечення академічної доброчесності, види відповідальності педагогічних працівників і здобувачів професійної освіти за конкретні порушення академічної доброчесності, систему оцінювання результатів навчання здобувачів професійної освіти за відповідною освітньою програмою, систему оцінювання результатів діяльності педагогічних працівників, інші процедури, інструменти та заходи забезпечення якості освіти, що визначаються закладом професійної освіти.

Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості професійної освіти розробляються центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти, затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки та оприлюднюються на їхніх офіційних веб-сайтах.

3. Система зовнішнього забезпечення якості професійної освіти включає:

1) інструменти, процедури та заходи забезпечення і підвищення якості професійної освіти:

стандартизацію;

ліцензування освітньої діяльності;

інституційний аудит;

моніторинг якості освіти;

атестацію педагогічних працівників;

сертифікацію педагогічних працівників;

2) органи і установи, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості професійної освіти:

центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки;

центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти.

4. Система забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що відповідають за забезпечення якості професійної освіти, визначається [Законем України "Про освіту"](#).

Стаття 46. Забезпечення академічної доброчесності у сфері професійної освіти

1. Педагогічні працівники закладів професійної освіти, здобувачі професійної освіти та інші особи, які навчаються у закладі професійної освіти, зобов'язані дотримуватися цінностей, принципів та правил академічної доброчесності.

2. Система та механізми забезпечення академічної доброчесності у закладах професійної освіти формуються відповідно до [Закону України "Про освіту"](#) та інших актів законодавства.

3. Керівник, педагогічні працівники закладу професійної освіти забезпечують дотримання цінностей, принципів та правил академічної доброчесності відповідно до своєї компетенції.

Стаття 47. Ліцензування освітньої діяльності

1. Освітня діяльність у сфері професійної освіти провадиться на підставі ліцензії, що видається на рівень професійної освіти у порядку, встановленому [Закonom України "Про ліцензування видів господарської діяльності"](#), з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

2. Заява про отримання ліцензії та документи, необхідні для отримання ліцензії, подаються здобувачем ліцензії за вибором в одній із форм, передбачених [Закonom України "Про ліцензування видів господарської діяльності"](#).

Обробка даних, зазначених у заяві про отримання ліцензії та документах, необхідних для отримання ліцензії, може здійснюватися в автоматичному режимі з використанням інформації державних електронних інформаційних ресурсів (реєстрів) у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Наявність у заяві про отримання ліцензії та документах, необхідних для отримання ліцензії, граматичних, орфографічних або арифметичних помилок, які не впливають на достовірність поданої інформації, не є підставою для залишення заяви про отримання ліцензії без руху, без розгляду, закриття провадження, відмови у видачі ліцензії.

У разі неприйняття у визначений законом строк рішення про видачу ліцензії, залишення заяви про отримання ліцензії без руху, без розгляду, закриття провадження або про відмову у видачі ліцензії така ліцензія вважається виданою і орган ліцензування зобов'язаний зробити запис про видану ліцензію в Єдиній державній електронній базі з питань освіти протягом двох робочих днів з дня закінчення строку, встановленого для прийняття рішення про видачу ліцензії.

3. Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти розробляються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки та затверджуються Кабінетом Міністрів України.

4. Органом ліцензування у сфері професійної освіти є центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальні органи.

5. Орган ліцензування перевіряє додержання ліцензійних умов не раніше ніж через шість місяців і не пізніше ніж через 12 місяців з дня отримання ліцензії на провадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти.

6. Зупинення, відновлення та припинення дії ліцензії здійснюються в порядку, визначеному [Законом України "Про ліцензування видів господарської діяльності"](#).

7. Підставами для переоформлення ліцензії, крім підстав, визначених [Законом України "Про ліцензування видів господарської діяльності"](#), також є:

1) реорганізація юридичних осіб, що мають ліцензії на провадження освітньої діяльності, шляхом злиття, приєднання або перетворення;

2) зміна форми власності закладу професійної освіти;

3) реорганізація структурного підрозділу суб'єкта, що провадить освітню діяльність за відповідними професійними кваліфікаціями у сфері професійної освіти;

4) зміна найменування чи місцезнаходження (без зміни місця провадження освітньої діяльності) закладу професійної освіти.

Переоформлення ліцензії на провадження освітньої діяльності здійснюється за заявою без проведення процедури ліцензування на основі ліцензій юридичних осіб.

8. Провадження освітньої діяльності у сфері неформальної освіти, в тому числі навчання на виробництві, не потребує ліцензування.

Стаття 48. Стандарт професійної освіти

1. Стандарт професійної освіти розробляється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, затверджується Кабінетом Міністрів України та переглядається на предмет його актуальності не менше ніж один раз на 10 років.

2. До розроблення стандарту професійної освіти можуть залучатися інші державні органи, наукові установи, заклади освіти, громадські об'єднання, зокрема фахові організації (професійні асоціації), об'єднання роботодавців, об'єднання профспілок, інші інститути громадянського суспільства, експерти.

3. Стандарт професійної освіти визначає:

вимоги до обов'язкових компетентностей і результатів навчання здобувача професійної освіти, зокрема з основ національного спротиву, для присвоєння освітньої кваліфікації "спеціаліст";

обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття освітньої кваліфікації "спеціаліст".

Стаття 49. Інституційний аудит

1. Інституційний аудит проводиться у закладах професійної освіти у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

2. Інституційний аудит проводиться центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальними органами із залученням інших фахівців (експертів) у сфері професійної освіти.

3. За результатами проведення інституційного аудиту засновнику та закладу професійної освіти надаються:

висновок про якість освітньої та управлінської діяльності закладу професійної освіти та внутрішню систему забезпечення якості професійної освіти;

рекомендації керівникові та/або засновнику закладу професійної освіти щодо вдосконалення діяльності закладу професійної освіти, а також приведення освітнього та управлінського процесів у відповідність із вимогами законодавства, зокрема ліцензійних умов.

4. Керівник закладу професійної освіти має право подати до центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти обґрунтовані заперечення щодо висновку та рекомендацій протягом п'яти робочих днів з дня їх отримання. Заперечення повинні бути розглянуті протягом 20 робочих днів з дня їх надходження.

5. Висновок про якість освітньої та управлінської діяльності закладу професійної освіти та рекомендації щодо вдосконалення його діяльності, уточнені за результатами розгляду заперечень, оприлюднюються на веб-сайтах закладу професійної освіти, засновника (крім засновника приватного закладу професійної освіти) та органу, що проводив інституційний аудит, протягом трьох робочих днів з дня завершення розгляду заперечень.

6. У разі виявлення невідповідності освітньої діяльності закладу професійної освіти вимогам законодавства, зокрема ліцензійним умовам, орган, який провів інституційний аудит, визначає строк (строки) усунення порушень у роботі закладу професійної освіти, який (які) не може (не можуть) перевищувати одного року. До усунення порушень у роботі закладу професійної освіти, допущених з вини керівника закладу професійної освіти, до такого керівника не застосовуються заохочення (премії, інші заохочувальні виплати, нагороди тощо).

Після закінчення визначених строків проводиться перевірка результатів усунення відповідних порушень. У разі негативних результатів такої перевірки засновнику закладу професійної освіти можуть бути надані рекомендації щодо зміни керівника закладу професійної освіти, реорганізації (шляхом злиття, приєднання, поділу, перетворення) або ліквідації закладу професійної освіти. У разі неусунення протягом визначених строків порушень ліцензійних умов центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти в установленому порядку зупиняє чи припиняє дію ліцензії на провадження освітньої діяльності за відповідною професійною кваліфікацією.

7. У порядку, визначеному цим Законом, інституційний аудит проводиться також у суб'єктів освітньої діяльності, що мають ліцензію на провадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти.

Стаття 50. Моніторинг якості професійної освіти

1. Моніторинг якості освіти у закладах освіти проводиться на засадах, визначених [Законом України "Про освіту"](#).

2. Моніторинг якості професійної освіти може бути внутрішнім та зовнішнім.

3. Внутрішній моніторинг якості професійної освіти, контроль за його дотриманням організовується педагогічною радою закладу професійної освіти (іншого суб'єкта освітньої діяльності).

4. Зовнішній моніторинг якості професійної освіти проводиться з метою отримання об'єктивних даних про якість професійної освіти, забезпечення засновника, органів влади, громадськості відповідною статистичною та аналітичною інформацією.

Стаття 51. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників

1. Педагогічні працівники закладу професійної освіти підвищують кваліфікацію відповідно до [Закону України "Про освіту"](#) з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, та в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

2. Загальний обсяг підвищення кваліфікації педагогічного працівника впродовж п'яти років не може бути менше ніж 5 кредитів ЄКТС.

3. Педагогічним працівникам відшкодовуються відповідно до законодавства витрати, пов'язані з відрядженням на підвищення кваліфікації.

4. Заклад професійної освіти створює працівникам умови для їхнього професійного розвитку.

На час проходження підвищення кваліфікації, стажування педагогічними працівниками за ними зберігаються середня заробітна плата (грошове забезпечення), посада, гарантії та компенсації відповідно до законодавства.

Стаття 52. Атестація та сертифікація педагогічних працівників

1. Атестація педагогічних працівників закладу професійної освіти проводиться на засадах, визначених [Законом України "Про освіту"](#), та відповідно до положення про атестацію педагогічних працівників, затвердженого центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

2. Сертифікація педагогічних працівників закладу професійної освіти проводиться на засадах, визначених [Законом України "Про освіту"](#).

Стаття 53. Наукове, методичне, інформаційне забезпечення системи професійної освіти

1. Наукове і методичне забезпечення системи професійної освіти здійснюються відповідно до [статті 75](#) Закону України "Про освіту" з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

2. Інформаційне забезпечення учасників освітнього процесу здійснюється шляхом надання доступу до електронних інформаційних ресурсів.

Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки забезпечує створення та функціонування спеціального інформаційного ресурсу в мережі Інтернет, на якому у вільному доступі в повному обсязі розміщуються безоплатні електронні версії навчальної літератури або електронні навчальні ресурси для здобуття професійної освіти, а також інші навчальні матеріали, повністю чи частково виготовлені за кошти державного бюджету.

3. З метою забезпечення методичної підтримки діяльності закладів професійної освіти та професійного розвитку педагогічних працівників функціонує центр розвитку професійної освіти, що має структурні підрозділи в кожному регіоні.

Положення про центр розвитку професійної освіти затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Розділ VII. УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Стаття 54. Органи управління у сфері професійної освіти

До органів управління у сфері професійної освіти належать:

Кабінет Міністрів України;

центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки;

центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти;

державні органи, до сфери управління яких належать заклади професійної освіти;

Верховна Рада Автономної Республіки Крим;

Рада міністрів Автономної Республіки Крим;

обласні, Київська та Севастопольська міські ради;

обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації;

міські ради територіальних громад з адміністративним центром у місті - обласному центрі.

Стаття 55. Повноваження Кабінету Міністрів України

Кабінет Міністрів України:

забезпечує здійснення державної політики у сфері професійної освіти;

затверджує методичні рекомендації щодо формування мережі закладів професійної освіти;

затверджує порядок організації інклюзивного навчання у закладах професійної освіти;

затверджує формулу розподілу видатків між закладами освіти, які забезпечують здобуття професійної освіти, та порядок її застосування;

розробляє, затверджує та забезпечує виконання державних цільових програм у сфері професійної освіти;

здійснює повноваження засновника державного закладу професійної освіти або доручає їх здійснення уповноваженому ним органу;

забезпечує рівні умови діяльності закладів професійної освіти усіх форм власності;

затверджує порядок забезпечення осіб, які здобувають професійну освіту, спеціальним (форменим) одягом, одностроєм, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту (спеціальними навчальними та службовими засобами);

затверджує порядок практичної підготовки здобувачів професійної освіти;

забезпечує розроблення і здійснення заходів щодо створення матеріально-технічної бази закладів професійної освіти та інших умов, необхідних для розвитку системи професійної освіти;

затверджує методику розрахунку вартості освітніх послуг у сфері професійної освіти;

затверджує порядок закупівлі освітніх послуг у сфері професійної освіти за кошти державного чи місцевого бюджету;

здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом та іншими законами України.

Стаття 56. Повноваження центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки

Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки:

забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері професійної освіти;

організовує та координує аналітично-прогностичну діяльність у сфері професійної освіти;

розробляє методичні рекомендації щодо формування мережі закладів професійної освіти;

розробляє формулу розподілу видатків між закладами освіти, що забезпечують здобуття професійної освіти, та порядок її застосування;

розробляє методику розрахунку вартості освітніх послуг у сфері професійної освіти;

розробляє стратегічні напрями розвитку професійної освіти з урахуванням науково-технічного прогресу та інших факторів;

формує мережу та забезпечує діяльність державних закладів професійної освіти;

затверджує порядок проведення інституційного аудиту у сфері професійної освіти;

за дорученням та в межах, встановлених Кабінетом Міністрів України, здійснює повноваження засновника щодо державних закладів професійної освіти;

затверджує методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості професійної освіти;

розробляє та затверджує примірні договори про співпрацю у сфері професійної освіти;

у межах компетенції та відповідно до законодавства формує пропозиції щодо обсягу коштів державного бюджету для забезпечення функціонування системи професійної освіти, у тому числі шляхом надання освітньої та інших субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам;

здійснює моніторинг зайнятості випускників закладів професійної освіти відповідно до здобутих професійних кваліфікацій та оприлюднює знеособлені статистичні дані на своєму офіційному веб-сайті;

здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом та іншими законами України.

Стаття 57. Повноваження державних органів, до сфери управління яких належать заклади професійної освіти

1. Державні органи, до сфери управління яких належать заклади професійної освіти:

беруть участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері професійної освіти;

здійснюють аналіз, моніторинг якості освітньої діяльності закладів професійної освіти, що належать до сфери їхнього управління;

за дорученням та в межах, встановлених Кабінетом Міністрів України, здійснюють повноваження засновника щодо державних закладів професійної освіти, що перебувають у їхньому підпорядкуванні;

у межах компетенції та відповідно до законодавства визначають обсяги фінансування з державного бюджету закладів професійної освіти, що належать до сфери їхнього управління;

забезпечують у межах компетенції та відповідно до законодавства соціальний захист учасників освітнього процесу та сприяють працевлаштуванню осіб, які здобули професійну освіту у закладах освіти, що належать до сфери їхнього управління;

здійснюють інші повноваження, передбачені цим Законом та іншими законами України.

2. Державні органи, до сфери управління яких належать заклади професійної освіти із специфічними умовами навчання, військові заклади професійної освіти, мають право встановлювати обумовлені специфікою навчання:

1) типову організаційну структуру відповідних закладів освіти та особливості управління ними;

2) порядок призначення на посаду та звільнення з посади керівника, педагогічних працівників закладу професійної освіти із специфічними умовами навчання, військового закладу професійної освіти, вимоги до них, їхні права та обов'язки, порядок заміщення вакантних посад;

3) особливості підвищення кваліфікації та атестації педагогічних працівників;

4) особливості прийому на навчання;

5) порядок переведення, відрахування та поновлення курсантів (слухачів);

6) вимоги до матеріально-технічного забезпечення таких закладів освіти;

7) порядки забезпечення спеціальним (форменим) одягом, одностроєм, спеціальним взуттям та іншими засобами індивідуального захисту (спеціальними навчальними та службовими засобами) курсантів (слухачів);

8) повноваження наглядової ради (у разі її створення);

9) норми навчального навантаження курсантів (слухачів), що не можуть перевищувати норми, визначені цим Законом;

10) норми робочого часу педагогічних працівників з числа поліцейських, військовослужбовців, осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту, що не можуть перевищувати норми, визначені цим Законом;

11) норми часу навчальної роботи, що не можуть перевищувати норми, визначені цим Законом.

3. До сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, можуть належати професійні коледжі, фінансування яких здійснюється відповідно до спеціального законодавства.

Стаття 58. Повноваження центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти

Центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальні органи:

проводять інституційний аудит закладів професійної освіти;

надають закладам професійної освіти рекомендації щодо організації та функціонування внутрішньої системи забезпечення якості професійної освіти;

проводять моніторинг якості професійної освіти та якості освітньої діяльності закладів професійної освіти у порядку, визначеному законодавством;

здійснюють державний нагляд (контроль) за дотриманням суб'єктами освітньої діяльності законодавства у сфері професійної освіти;

здійснюють ліцензування освітньої діяльності та нагляд (контроль) за додержанням вимог ліцензійних умов у сфері професійної освіти.

Аналізують у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, діяльність місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, їх структурних підрозділів з питань освіти (за наявності) в частині дотримання законодавства з питань професійної освіти та забезпечення якості професійної освіти на відповідній території, надають їм відповідні висновки і рекомендації, що оприлюднюються на офіційних веб-сайтах центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти та відповідного органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування протягом п'яти робочих днів з дня їх надання;

звертаються до суду з позовами до місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб щодо усунення порушень та дотримання вимог законодавства у сфері професійної освіти;

здійснюють інші повноваження, визначені цим Законом та іншими законами України.

Стаття 59. Повноваження Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад, місцевих державних адміністрацій, міських рад територіальних громад з адміністративним центром у місті - обласному центрі

1. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські ради, місцеві державні адміністрації,

міські ради територіальних громад з адміністративним центром у місті - обласному центрі забезпечують реалізацію державної політики у сфері професійної освіти, забезпечення якості та доступності професійної освіти на відповідній території.

2. Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські ради:

затверджують регіональну стратегію та програми розвитку професійної освіти;

планують та забезпечують розвиток мережі закладів професійної освіти з урахуванням соціально-економічної та демографічної ситуацій у відповідному регіоні та потреб держави;

затверджують обсяги фінансування за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету для забезпечення здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій;

формують та розміщують на конкурсних засадах замовлення освітніх послуг для забезпечення здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій;

забезпечують у межах компетенції та відповідно до законодавства соціальний захист учасників освітнього процесу;

здійснюють інші повноваження, передбачені законом.

3. Обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, Рада міністрів Автономної Республіки Крим:

формують обсяги фінансування за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету для забезпечення здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій;

у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, узагальнюють пропозиції наглядових рад щодо планового обсягу прийому до закладів професійної освіти, що фінансуються з відповідного бюджету, для здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій та, за потреби, коригують їх з урахуванням обсягу фінансування та/або в межах до 20 відсотків планового обсягу прийому, визначеного на основі зазначених пропозицій;

розробляють та виконують регіональну стратегію та програми розвитку професійної освіти;

проводять моніторингові дослідження, аналізують потреби регіонального ринку праці, складають середньостроковий прогноз таких потреб;

мають право формувати та розміщувати на конкурсних засадах замовлення освітніх послуг для забезпечення здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій;

здійснюють інші повноваження, передбачені законом.

4. Міські ради територіальних громад з адміністративним центром у місті - обласному центрі:

розробляють, затверджують та виконують місцеві програми розвитку професійної освіти;

проводять моніторингові дослідження, аналізують потреби місцевого ринку праці, складають середньостроковий прогноз таких потреб;

формують і затверджують обсяги фінансування за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету для забезпечення здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій;

у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, узагальнюють пропозиції наглядових рад щодо планового обсягу прийому до закладів професійної освіти, що фінансуються з відповідного бюджету, для здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій та, у разі потреби, коригують їх з урахуванням обсягу фінансування та/або в межах до 20 відсотків від планового обсягу прийому, визначеного на основі зазначених пропозицій;

мають право формувати та розміщувати на конкурсних засадах замовлення освітніх послуг для забезпечення здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій;

планують та забезпечують розвиток мережі комунальних закладів професійної освіти з урахуванням соціально-економічної та демографічної ситуацій у відповідній територіальній громаді;

здійснюють інші повноваження, передбачені законом.

Стаття 60. Державний нагляд (контроль) у сфері професійної освіти

1. Державний нагляд (контроль) у сфері професійної освіти здійснюється центральним органом виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальними органами, що діють на підставі, в межах повноважень та у спосіб, визначені цим Законом та [Законом України "Про освіту"](#).

2. Заходами державного нагляду (контролю) у сфері професійної освіти є:

інституційний аудит;

позапланова перевірка.

3. Центральний орган виконавчої влади із забезпечення якості освіти та його територіальні органи проводять заходи державного нагляду (контролю) відповідно до [Закону України "Про основні засади державного нагляду \(контролю\) у сфері господарської діяльності"](#) з урахуванням особливостей, визначених цим Законом, [Законом України "Про освіту"](#), з дотриманням вимог [Закону України "Про адміністративну процедуру"](#) та згідно з порядками, затвердженими центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

Розділ VIII. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Стаття 61. Загальні засади системи фінансування професійної освіти

1. Фінансування закладів професійної освіти здійснюється на основі принципів ефективності, результативності, гнучкості, фінансової автономії і відповідальності.

2. Система фінансування передбачає адаптацію до змін економічної ситуації, потреб ринку праці та розвитку технологій, довгострокові і короткострокові освітні програми підготовки, перепідготовки чи підвищення кваліфікації.

3. Обсяг фінансування для прийому на навчання у новому навчальному році формується відповідно до узагальненого планового обсягу прийому, що має забезпечувати здобуття професійної освіти і професійних кваліфікацій не менше ніж 25 відсотками осіб, які у поточному році здобули базову та повну загальну середню освіту.

4. Заклади професійної освіти мають право самостійно здійснювати фінансово-господарську діяльність та залучати кошти з джерел, не заборонених законом.

5. Заклади професійної освіти зобов'язані забезпечити прозорість і звітність у використанні фінансових ресурсів у порядку, визначеному законодавством.

Стаття 62. Джерела, порядок та критерії фінансування системи професійної освіти

1. Фінансування системи професійної освіти здійснюється за рахунок коштів:

державного бюджету, у тому числі освітньої субвенції;

місцевих бюджетів;

з інших джерел, не заборонених законодавством.

2. Обсяг видатків з місцевих бюджетів для здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій розподіляється між закладами освіти на основі формули, що розробляється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки та затверджується Кабінетом Міністрів України, з урахуванням таких параметрів:

базовий обсяг фінансування;

кількість здобувачів професійної освіти, в тому числі із соціально вразливих верств населення та/або з особливими освітніми потребами;

пріоритетність професійних кваліфікацій, що визначається один раз на рік на основі досліджень ринку праці, здійснених центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції;

відсоток виконання плану набору за попередній рік;

відсоток випускників, яким професійні кваліфікації присвоєно кваліфікаційними центрами;

відсоток працевлаштування випускників за здобутою професійною кваліфікацією;

кількість осіб, які у попередньому році успішно завершили навчання за короткостроковими програмами навчання, перепідготовки/підвищення кваліфікації;

обсяг залучених коштів з додаткових джерел фінансування, не заборонених законом;

інші параметри.

3. За рішенням засновників закладів освіти фінансування освітніх послуг для здобуття професійної освіти, професійних кваліфікацій може здійснюватися шляхом закупівлі

освітніх послуг на підставі договору, укладеного між засновником або іншим органом державної влади чи органом місцевого самоврядування та закладом професійної освіти, за методикою і в порядку, затверджених Кабінетом Міністрів України.

4. Здобуття професійної освіти у закладах професійної освіти із специфічними умовами навчання, військових закладах професійної освіти, закладах професійної освіти при установах виконання покарань фінансується відповідно до [Бюджетного кодексу України](#).

5. У разі потреби в підготовці/перепідготовці/підвищенні кваліфікації кадрів за певними професійними кваліфікаціями за кошти державного та/або місцевих бюджетів фінансування може здійснюватися за окремими цільовими програмами.

6. З бюджетів міських територіальних громад з адміністративним центром у місті - обласному центрі та з обласних бюджетів можуть здійснюватися видатки на оплату послуг з підготовки фахівців на рівні фахової передвищої освіти на умовах регіонального замовлення у державних, комунальних закладах професійної освіти, за умови що ці заклади мають ліцензії на провадження такої освітньої діяльності.

7. Фінансування закладів професійної освіти може спрямовуватися на:

забезпечення витратними та навчальними матеріалами і засобами, що використовуються в освітньому процесі;

створення та функціонування навчально-практичних центрів;

заробітну плату з нарахуваннями працівників закладів професійної освіти;

оплату комунальних послуг та енергоносіїв, отриманих (спожитих) для організації освітнього процесу та забезпечення функціонування закладу професійної освіти;

виплату стипендій, здійснення соціальних виплат, іншого соціального забезпечення відповідно до державних пільг та гарантій;

придбання спеціального одягу та інших засобів індивідуального захисту;

будівництво, утримання та ремонт споруд, будівель, інших інфраструктурних об'єктів, розвиток матеріально-технічної бази закладу професійної освіти;

забезпечення належних побутових та санітарно-гігієнічних умов проживання в гуртожитках закладів професійної освіти;

забезпечення закладу професійної освіти транспортними засобами для перевезення здобувачів професійної освіти та працівників;

харчування та підвезення здобувачів професійної освіти;

проведення заходів професійної орієнтації та розвитку професійної кар'єри;

створення та впровадження сучасних освітніх програм;

витрати, безпосередньо чи опосередковано пов'язані з набором, навчанням та випуском здобувачів професійної освіти, зокрема на оплату ваучерів для проходження оцінювання у кваліфікаційних центрах;

підвищення кваліфікації педагогічних та інших працівників;

дотримання вимог законодавства у сферах охорони праці, протипожежної безпеки та цивільного захисту;

придбання ліцензійного програмного забезпечення та підтримку його в актуальному стані;

інформаційне, навчально-методичне, науково-методичне, матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу;

інші витрати, визначені законодавством, установчими документами або рішеннями засновника (засновників) закладу професійної освіти.

Стаття 63. Кошторис, фінансовий план закладів професійної освіти

1. Кошторис закладу професійної освіти із статусом бюджетної установи, зокрема закладу професійної освіти із специфічними умовами навчання, військового закладу професійної освіти, розробляється та затверджується у порядку, визначеному законодавством.

2. Заклад професійної освіти, створений у формі некомерційного товариства, діє відповідно до фінансового плану, який розробляється закладом професійної освіти, погоджується наглядовою радою та затверджується засновником.

Стаття 64. Фінансово-господарська діяльність державних, комунальних закладів професійної освіти

1. Заклад професійної освіти має право:

провадити фінансово-господарську діяльність, пов'язану з виробництвом і реалізацією товарів, виконанням робіт та/або наданням послуг, які забезпечують практичну підготовку здобувачів професійної освіти, інших осіб, які навчаються у закладі професійної освіти, та здобуття ними компетентностей, визначених професійним стандартом або освітньою програмою з відповідної професійної кваліфікації (групи професійних кваліфікації);

провадити іншу фінансово-господарську діяльність, що передбачена його установчими документами.

2. Фінансово-господарська діяльність закладу професійної освіти не повинна створювати загрозу для життя та/або здоров'я людини чи негативно впливати на якість професійної освіти.

3. Для провадження власної фінансово-господарської діяльності заклад професійної освіти має право створювати структурні підрозділи в порядку, визначеному цим Законом.

4. Для провадження господарської діяльності, яка потребує ліцензування відповідно до [Закону України "Про ліцензування видів господарської діяльності"](#), заклад професійної освіти має отримати відповідну ліцензію у встановленому законодавством порядку.

5. Державні, комунальні заклади професійної освіти мають право надавати платні освітні та інші послуги, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України.

Засновники відповідних закладів освіти мають право затверджувати переліки платних освітніх та інших послуг, що не увійшли до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

6. Власні надходження державних, комунальних закладів професійної освіти зі статусом бюджетної установи, отримані як благодійні внески, гранти та дарунки, можуть розміщуватися на поточних та/або депозитних рахунках у банках державного сектору.

Надходження від розміщення коштів закладу професійної освіти із статусом бюджетної установи на вкладних (депозитних) рахунках у банках державного сектору спрямовуються:

не менше 70 відсотків коштів, отриманих протягом бюджетного періоду, - на поліпшення та розвиток матеріально-технічної бази закладу професійної освіти (будівництво, капітальний та поточний ремонт, придбання рухомого та нерухомого майна, запасних частин, витратних матеріалів, поліпшення матеріально-технічного, навчально-лабораторного, навчально-методичного забезпечення освітнього процесу тощо), оплату комунальних послуг, отриманих для провадження власної господарської діяльності, харчування та підвезення здобувачів закладу професійної освіти, забезпечення статутної діяльності;

до 30 відсотків коштів, отриманих протягом бюджетного періоду, - на оплату праці, заохочення, зокрема преміювання, працівників, залучених до організації та провадження власної господарської діяльності, і здобувачів професійної освіти відповідно до колективного договору та внутрішніх актів закладу професійної освіти.

Доходи, а також проценти, отримані від розміщення коштів закладу професійної освіти, створеного у формі некомерційного товариства, на вкладних (депозитних) рахунках у банках державного сектору, використовуються відповідно до затвердженого фінансового плану.

Стаття 65. Штатні розписи закладів професійної освіти

1. Штатні розписи державних, комунальних закладів професійної освіти, що функціонують як бюджетні установи, розробляються на основі типових штатних нормативів, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, затверджуються керівником закладу професійної освіти та погоджуються засновником або уповноваженим ним органом.

2. Штатні розписи приватних закладів професійної освіти та закладів, створених у формі державних, комунальних некомерційних товариств, затверджуються керівниками цих закладів відповідно до порядку, визначеного установчими документами.

3. Штатні розписи (штати) закладів професійної освіти із специфічними умовами навчання, військових закладів професійної освіти розробляються в порядку, затвердженому державними органами, до сфери управління яких вони належать.

4. За рахунок власних надходжень можуть покриватися витрати, пов'язані із залученням працівників для провадження власної фінансово-господарської та/або освітньої діяльності закладу професійної освіти.

Стаття 66. Майно закладів професійної освіти

1. Майно може бути передано засновником державному або комунальному закладу професійної освіти на праві узуфрукта державного або комунального майна. Таке майно не може бути предметом застави, а також не підлягає вилученню, приватизації, безоплатній передачі фізичним та/або юридичним особам, крім випадків, передбачених законом.

Розпорядження іншим майном здійснюється в межах повноважень закладу професійної освіти у порядку та спосіб, визначені законодавством.

2. Державний, комунальний заклад професійної освіти має право:

отримувати майно, кошти та матеріальні цінності, зокрема будинки, споруди, обладнання, транспортні засоби, від державних органів, органів місцевого самоврядування, фізичних та юридичних осіб, зокрема як благодійну допомогу;

провадити фінансово-господарську діяльність в Україні та за кордоном, крім діяльності на території держави-агресора чи держави, яка сприяє збройній агресії проти України, окупації/анексії території, яка відповідно до [Конституції України](#) входить до складу України;

використовувати майно, передане йому на праві узуфрукта державного або комунального майна, зокрема для провадження господарської діяльності, передавати в користування відповідно до законодавства;

розвивати власну або використовувати за договорами інші матеріально-технічні бази для провадження освітньої, дослідницької, інноваційної, господарської, виробничої, спортивної або культурно-мистецької діяльності;

створювати та розвивати власні базу соціально-побутових об'єктів, мережу спортивно-оздоровчих, лікувально-профілактичних і культурно-мистецьких структурних підрозділів;

здійснювати будівництво, проводити капітальний ремонт основних фондів за погодженням із засновником;

спрямовувати кошти на соціальну підтримку педагогічних та інших працівників закладу професійної освіти, а також здобувачів професійної освіти;

засновувати підприємства для провадження інноваційної та/або виробничої діяльності;

здійснювати перекази в іноземній валюті внесків за колективне членство в освітніх і наукових асоціаціях, а також за передплату іноземних наукових/професійних видань та доступ до міжнародних інформаційних мереж і баз даних;

здійснювати інші дії та заходи, не заборонені законом, спрямовані на розвиток матеріально-технічної бази закладу професійної освіти.

3. Заклад професійної освіти, що діє у формі державного, комунального некомерційного товариства, має також право отримувати у власність кошти, матеріальні цінності, нерухоме та рухоме майно від юридичних осіб приватного права, фізичних осіб і благодійних організацій, зокрема як благодійну допомогу, а також передавати таке майно в заставу за погодженням з наглядовою радою закладу професійної освіти (крім нерухомого майна).

4. Землекористування та реалізація прав на землю здійснюються закладами професійної освіти відповідно до [Земельного кодексу України](#).

5. Будівлі, споруди та приміщення закладів професійної освіти повинні відповідати вимогам доступності згідно з будівельними нормами і стандартами. Якщо відповідні об'єкти неможливо повністю пристосувати для потреб осіб з особливими освітніми потребами, здійснюється їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну.

Проектування, будівництво будівель, споруд і приміщень закладів професійної освіти здійснюються з дотриманням принципів універсального дизайну для врахування потреб осіб з особливими освітніми потребами.

6. Рухоме та нерухоме майно державного, комунального закладу професійної освіти (крім майна, яке використовується для забезпечення освітнього процесу і без якого неможливе досягнення результатів навчання, передбачених освітніми програмами) може бути передано в оренду у порядку, визначеному законодавством, за умови збереження безпечного освітнього середовища та якщо це не погіршуватиме соціально-побутові умови учасників освітнього процесу.

Рухоме та нерухоме майно державного, комунального закладу професійної освіти не може бути передано в оренду юридичним особам, що мають місцезнаходження на території держави-агресора чи держави, яка сприяє збройній агресії проти України, окупації/анексії території, яка відповідно до [Конституції України](#) входить до складу України.

Державне або комунальне майно, передане державним або комунальним закладам професійної освіти на праві узуфрукта, може бути передано в оренду без права викупу такого майна.

7. Заклад професійної освіти несе відповідальність перед засновником за збереження та використання за призначенням закріпленого за ним майна.

Контроль за використанням майна закладу професійної освіти здійснюється засновником.

Майно (об'єкти, споруди, основні фонди) закладу професійної освіти, що перебуває у державній або комунальній власності, може вилучатися засновником лише за умови подальшого використання цього майна та коштів, одержаних від його реалізації, на розвиток системи професійної освіти у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 67. Оренда єдиного майнового комплексу державного, комунального закладу професійної освіти

1. Єдиний майновий комплекс державного, комунального закладу професійної освіти може бути переданий в оренду за згодою наглядової ради та за рішенням засновника закладу професійної освіти відповідно до законодавства з обов'язковим збереженням провадження освітньої діяльності у сфері професійної освіти.

Єдиний майновий комплекс державного, комунального закладу професійної освіти, у складі якого є земельні ділянки сільськогосподарського призначення, не підлягає передачі в оренду.

2. У договорі оренди єдиного майнового комплексу державного, комунального закладу професійної освіти обов'язково містяться положення про:

обов'язкове переведення усіх працівників державного, комунального закладу професійної освіти до орендаря із збереженням за ними робочих місць та виплати заробітної плати у розмірі, не меншому ніж на момент укладення договору оренди, протягом не менше шести місяців з дня укладення договору оренди;

обов'язок орендаря забезпечувати збереження майна, недопущення його псування та руйнування, використання об'єкта оренди за цільовим призначенням;

право орендодавця на дострокове розірвання договору оренди у разі порушення орендарем умов договору;

відповідальність орендаря за збереження та належне використання майнового комплексу, включаючи обов'язкове страхування ризиків його пошкодження або втрати;

обов'язок орендаря повернути єдиний майновий комплекс після закінчення строку дії договору оренди у стані не гіршому, ніж він був йому переданий.

3. Здобувачам професійної освіти, іншим особам, які навчаються у закладі професійної освіти та на момент укладення договору оренди здобувають професійну освіту, професійні кваліфікації за кошти державного або місцевого бюджету, гарантуються збереження та виплата призначених академічних та/або соціальних стипендій, інших виплат, передбачених законодавством та/або договором про навчання, за рахунок відповідних бюджетних коштів, дотримання інших прав, визначених законом.

Передача єдиного майнового комплексу закладу професійної освіти в оренду не повинна порушувати права та законні інтереси здобувачів професійної освіти та інших осіб, які навчаються у закладі професійної освіти.

4. Єдиний майновий комплекс державного, комунального закладу професійної освіти не може бути переданий в оренду юридичним особам, що мають місцезнаходження на території держави-агресора чи держави, яка сприяє збройній агресії проти України, окупації/анексії території, яка відповідно до [Конституції України](#) входить до складу України.

Стаття 68. Передача закладу професійної освіти в управління

1. Засновник комунального закладу професійної освіти має право передати заклад професійної освіти в управління юридичній особі (управителю) шляхом укладення договору про передачу в управління закладу професійної освіти, в якому, зокрема, розподіляються повноваження з управління між засновником і управителем.

2. Порядок передачі комунального закладу професійної освіти в управління юридичній особі (управителю) та примірний договір про таку передачу затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки.

3. Комунальне майно, що використовується відповідно до договору про управління, не може бути предметом застави, іпотеки, стягнення, джерелом погашення боргу і щодо такого

майна не можуть вчинятися дії, наслідком яких може бути припинення комунальної власності на таке майно.

4. Управителем закладу професійної освіти не може бути юридична особа, бенефіціарний власник 10 і більше відсотків акцій (часток) якої є резидентом держави-агресора чи держави, яка сприяє збройній агресії проти України, окупації/анексії території, яка відповідно до [Конституції України](#) входить до складу України.

Стаття 69. Співпраця у сфері професійної освіти

1. Співпраця у сфері професійної освіти здійснюється на основі договору про співпрацю у сфері професійної освіти (далі - договір про співпрацю), що укладається між закладом професійної освіти і юридичною та/або фізичною особою.

Договір про співпрацю розробляється відповідно до цивільного законодавства та може містити будь-які умови щодо співпраці, що не суперечать законодавству.

Строк дії договору про співпрацю не може перевищувати п'ять років.

Примірні договори про співпрацю у сфері професійної освіти затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

2. Кошти та інше майно, отримані закладами професійної освіти в рамках такої співпраці, використовуються з метою та в порядку, визначених договором про співпрацю.

3. Державне, комунальне майно, що використовується відповідно до договору про співпрацю, не може бути предметом застави, іпотеки, стягнення, джерелом погашення боргу і щодо такого майна не можуть вчинятися дії, наслідком яких може бути припинення права державної, комунальної власності на таке майно.

Розділ IX. МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

Стаття 70. Міжнародне співробітництво у сфері професійної освіти

1. Заклади професійної освіти, інші суб'єкти освітньої діяльності, наукові установи, центр розвитку професійної освіти, їхні засновники, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, які здійснюють міжнародне співробітництво у сфері професійної освіти, мають право укладати угоди про співробітництво, встановлювати прямі зв'язки з органами управління освітою та закладами освіти інших держав, міжнародними організаціями, фондами тощо.

Забороняються міжнародне співробітництво у сфері професійної освіти, укладення угод про співробітництво, встановлення прямих зв'язків із:

фізичною особою, яка є громадянином (підданим) держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, чи держави, яка сприяє збройній агресії проти України, окупації/анексії території, яка відповідно до [Конституції України](#) входить до складу України;

юридичною особою з іноземними інвестиціями держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, чи держави, яка сприяє збройній агресії проти України, окупації/анексії території, яка відповідно до [Конституції України](#) входить до складу України, або зареєстрованою на території держави-агресора або

держави-окупанта чи держави, яка сприяє збройній агресії проти України, окупації/анексії території, яка відповідно до Конституції України входить до складу України, або кінцевий бенефіціарний власник (контролер) якої є резидентом держави-агресора або держави-окупанта чи держави, яка сприяє збройній агресії проти України, окупації/анексії території, яка відповідно до Конституції України входить до складу України.

2. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, засновники закладу професійної освіти сприяють міжнародному співробітництву у системі професійної освіти.

3. Напрямами міжнародного співробітництва можуть бути:

участь у міжнародних проектах та залучення експертів до модернізації системи професійної освіти;

впровадження дуальної форми здобуття професійної освіти;

здобуття іноземцями професійної освіти та/або професійних кваліфікацій в Україні;

проходження практичної підготовки, стажування та підвищення кваліфікації громадянами України за кордоном;

участь у програмах двостороннього та багатостороннього міжнародного обміну здобувачами професійної освіти та стажування педагогічних працівників закладу професійної освіти;

участь у міжнародних освітніх та наукових проектах;

організація і участь у міжнародних конференціях, семінарах, круглих столах, міжнародних конкурсах професійної майстерності та інших заходах;

розроблення спільних з іноземними закладами освіти освітніх програм;

спільна видавнича діяльність;

сприяння академічній мобільності педагогічних працівників та осіб, які здобувають професійну освіту;

членство та/або участь у роботі міжнародних організацій та органів Європейського Союзу;

інші напрями міжнародного співробітництва.

4. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування створюють умови для міжнародного співробітництва закладу професійної освіти шляхом:

1) встановлення відповідних бюджетних призначень у державному та/або місцевих бюджетах;

2) фінансування внесків за членство в міжнародних організаціях, участі в заходах таких організацій;

3) сприяння відрядженню за кордон учасників освітнього процесу для педагогічної роботи чи стажування відповідно до умов міжнародних договорів України, а також договорів між закладами професійної освіти та іноземними партнерами, укладених на

виконання освітніх проектів, що реалізуються за рахунок міжнародних грантів і коштів технічної допомоги.

Стаття 71. Зовнішньоекономічна діяльність у сфері професійної освіти

1. Зовнішньоекономічна діяльність закладу професійної освіти провадиться відповідно до законодавства шляхом укладення договорів з іноземними фізичними та/або юридичними особами з урахуванням обмежень, встановлених частиною першою статті 70 цього Закону.

2. Валютні, матеріальні надходження від провадження зовнішньоекономічної діяльності використовуються закладами професійної освіти для забезпечення їхньої власної статутної діяльності згідно із законодавством.

Розділ X. ПРИКІНЦЕВІ ТА ПЕРЕХІДНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, крім:

статті 40, частини четвертої статті 42, статті 47, які набирають чинності через один рік з дня набрання чинності цим Законом;

частини другої статті 62, яка набирає чинності з 1 січня 2027 року;

частини третьої статті 61, яка набирає чинності з 1 січня 2030 року;

підпункту 6 пункту 5 цього розділу, який набирає чинності з 10 січня 2026 року.

2. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України "Про професійну (професійно-технічну) освіту" (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 32, ст. 215 із наступними змінами).

3. Установити, що:

1) термін "професійна освіта", що вживається в цьому Законі, відповідає терміну "професійно-технічна освіта", що вживається в Конституції України;

2) до приведення законодавства та установчих документів закладів професійної освіти у відповідність із цим Законом:

терміни "професійно-технічна освіта" і "професійна (професійно-технічна) освіта" та похідні від них відповідають терміну "професійна освіта" та похідним від нього;

терміни "заклад професійної (професійно-технічної) освіти", "професійний (професійно-технічний) заклад", "професійно-технічний навчальний заклад" та похідні від них відповідають терміну "заклад професійної освіти" та похідним від нього;

терміни "учні професійно-технічних навчальних закладів" і "учні закладів професійної (професійно-технічної) освіти" та похідні від них відповідають терміну "студенти закладів професійної освіти" та похідним від нього;

усі суб'єкти владних повноважень і заклади освіти керуються всіма зазначеними вище термінами як рівнозначними, а також керуються положеннями законодавства, що стосуються професійно-технічних навчальних закладів чи закладів професійної (професійно-технічної) освіти в частині, що не суперечить цьому Закону;

3) освітня діяльність за освітньо-кваліфікаційним рівнем "кваліфікований робітник", що провадиться закладами професійної освіти та започаткована до набрання чинності цим Законом, продовжується у межах строку навчання за певною освітньою програмою з видачею документа про професійно-технічну освіту встановленого зразка - диплома кваліфікованого робітника. З 1 січня 2026 року прийом на здобуття освіти за освітньо-кваліфікаційним рівнем "кваліфікований робітник" не проводиться;

4) з дня набрання чинності цим Законом освітньо-кваліфікаційний рівень "кваліфікований робітник" прирівнюється до освітньої кваліфікації "спеціаліст", визначеної цим Законом;

5) диплом про професійну (професійно-технічну) освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем "кваліфікований робітник" прирівнюється до диплома про професійну освіту спеціаліста;

6) свідоцтво про присвоєння (підвищення) робітничої кваліфікації прирівнюється до сертифіката про присвоєння/підтвердження професійної кваліфікації;

7) з дня набрання чинності цим Законом усі учні закладів професійної освіти (професійних (професійно-технічних) закладів освіти) вважаються студентами таких закладів і користуються всіма правами і пільгами та виконують всі обов'язки здобувачів професійної освіти, визначені цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, що складають законодавство про професійну освіту;

8) учнівські квитки, видані учням закладів професійної (професійно-технічної) освіти до набрання чинності цим Законом, є дійсними до завершення здобуття особою професійної освіти, професійної кваліфікації (професійних кваліфікацій);

9) до запровадження системи фінансування професійної освіти, передбаченої цим Законом, фінансування закладів професійної освіти здійснюється відповідно до законодавства, що діяло до набрання чинності цим Законом;

10) до завершення процедури передачі закладів професійної освіти з державної у комунальну власність відповідно до [статті 27](#) Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік" повноваження засновників закладів професійної освіти, передбачені цим Законом та іншими законами, зокрема щодо призначення на посаду керівників таких закладів професійної освіти, виконують місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, визначені рішенням Кабінету Міністрів України, за рахунок коштів відповідних місцевих бюджетів відповідно до [Бюджетного кодексу України](#);

11) припинення шляхом ліквідації чи реорганізації комунальних закладів професійної освіти, які у встановленому законодавством порядку передані з державної у комунальну власність відповідно до [статті 27](#) Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік", протягом 10 років з дня державної реєстрації новоутвореної юридичної особи здійснюється за попереднім погодженням спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні та центрального органу виконавчої влади у сферах освіти і науки у порядку, затвердженому центральним органом виконавчої влади у сферах освіти і науки;

12) науково-методичні (навчально-методичні) центри (кабінети) професійної (професійно-технічної) освіти протягом шести місяців з дня створення центру розвитку

професійної освіти мають бути реорганізовані шляхом приєднання до центру розвитку професійної освіти. До завершення реорганізації науково-методичні (навчально-методичні) центри (кабінети) професійної (професійно-технічної) освіти продовжують функціонувати відповідно до законодавства, що діяло до дня набрання чинності цим Законом;

13) набрання чинності цим Законом є підставою для припинення безстрокового трудового договору з керівниками державних і комунальних закладів професійної освіти або з особами, які тимчасово виконують відповідні обов'язки, згідно з [пунктом 9](#) частини першої статті 36 Кодексу законів про працю України. Протягом двох місяців з дня набрання чинності цим Законом засновники державних і комунальних закладів професійної освіти або уповноважені ними органи зобов'язані припинити безстрокові трудові договори з керівниками таких закладів та одночасно укласти з ними (за їхньою згодою) трудові договори строком на один рік без проведення конкурсу. У разі незгоди з продовженням трудових відносин на умовах строкового трудового договору такі особи звільняються з посади згідно з [пунктом 9](#) частини першої статті 36 Кодексу законів про працю України. Після завершення строку трудового договору особа, яка обіймала посаду керівника закладу професійної освіти, має право обиратися на посаду керівника такого закладу відповідно до [статті 40](#) цього Закону;

14) до набрання чинності [статтею 40](#) цього Закону конкурс на заміщення посади керівника закладу професійної освіти проводиться відповідно до законодавства, що діяло на момент набрання чинності цим Законом;

15) положення [статті 11](#) цього Закону щодо обов'язкового оцінювання результатів навчання у кваліфікаційному центрі застосовуються до осіб, які розпочали здобуття професійної освіти або професійну підготовку за рахунок коштів державного чи місцевого бюджету з 1 вересня 2027 року.

Оцінювання результатів навчання осіб, які розпочали навчання у закладах професійної освіти до 31 серпня 2027 року, здійснюється в порядку, встановленому законодавством, що діяло до набрання чинності цим Законом;

16) до набрання чинності [частиною третьою](#) статті 61 цього Закону обсяг фінансування для прийому на навчання у новому навчальному році, що має забезпечувати здобуття професійної освіти і професійних кваліфікацій за рахунок коштів відповідного місцевого бюджету, формується та затверджується у такому відсотковому співвідношенні до загальної кількості випускників, які здобули базову середню освіту та повну загальну середню освіту у поточному навчальному році:

з 1 січня 2026 року - не менше 13 відсотків;

з 1 січня 2027 року - не менше 16 відсотків;

з 1 січня 2028 року - не менше 19 відсотків;

з 1 січня 2029 року - не менше 22 відсотків;

17) до затвердження у встановленому законодавством порядку професійного стандарту використовується кваліфікаційна характеристика відповідної професії;

18) державні, комунальні заклади професійної освіти, в яких чисельність здобувачів освіти перевищує 400 осіб, до 1 вересня 2027 року повинні бути реорганізовані у некомерційні товариства. Зміна основного виду діяльності державного, комунального закладу професійної освіти у зв'язку із зміною його організаційно-правової форми забороняється;

19) з 1 січня 2030 року освітня субвенція не розподіляється на заклади професійної освіти, в яких чисельність здобувачів повної загальної середньої освіти становить менше 150 осіб;

20) заклади професійної освіти, які на день набрання чинності цим Законом мають чинні ліцензії на провадження освітньої діяльності у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, продовжують провадження освітньої діяльності на рівні професійної освіти на підставі таких ліцензій;

21) механізм розподілу заробітної плати за виробниче навчання, виробничу практику та інші види практичного навчання здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної) освіти, що діяв на день набрання чинності цим Законом відповідно до **частини дев'ятої** статті 50 Закону України "Про професійну (професійно-технічну) освіту", продовжує діяти для здобувачів професійної освіти, які вступили до закладу професійної (професійно-технічної) освіти до 1 січня 2026 року;

22) у період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-IX, та протягом трьох місяців після його припинення чи скасування навчальне навантаження здобувачів професійної освіти закладів професійної освіти із специфічними умовами навчання, військових закладів професійної освіти не може перевищувати 46 навчальних годин на тиждень.

4. Установити, що до 1 вересня 2030 року:

1) кредитори державних, комунальних закладів професійної освіти, що реорганізуються у комунальні некомерційні товариства, не мають права вимагати від таких закладів професійної освіти виконання незабезпечених зобов'язань, припинення, дострокового виконання зобов'язань або забезпечення виконання зобов'язань. У такому разі згода кредитора на заміну боржника у зобов'язанні не вимагається;

2) обов'язкова оцінка майна, передбачена **Законом України "Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні"**, для закладів професійної освіти, що реорганізуються у комунальні некомерційні товариства, не застосовується;

3) звільнення працівників закладів професійної освіти, що реорганізуються у комунальні некомерційні товариства, допускається лише у разі, якщо переведення працівника за його згодою на іншу посаду є неможливим;

4) комунальні некомерційні товариства, що утворюються в результаті реорганізації державних та комунальних закладів професійної освіти - бюджетних установ, є правонаступниками всіх прав та обов'язків відповідних бюджетних установ. Органи, що здійснюють управління майном відповідних державних та комунальних закладів професійної освіти - бюджетних установ, передають відповідним комунальним

некомерційним товариствам, що утворюються в результаті реорганізації таких установ, майно, що входить до єдиного майнового комплексу державного чи комунального закладу професійної освіти - бюджетної установи, яким користувалися на законних підставах такі заклади освіти. Майно державних та комунальних закладів професійної освіти - бюджетних установ передається комунальним некомерційним товариствам, утвореним у результаті реорганізації таких закладів професійної освіти, на праві узурпування державного або комунального майна;

5) передача нерухомого майна від державних та комунальних закладів професійної освіти - бюджетних установ до комунальних некомерційних товариств, утворених у результаті реорганізації таких закладів професійної освіти, здійснюється на підставі даних бухгалтерського обліку відповідних бюджетних установ щодо такого майна та результатів інвентаризації, що проводиться в обов'язковому порядку.

5. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у **Кодексі законів про працю України** (Відомості Верховної Ради УРСР, 1971 р., додаток до № 50, ст. 375):

статтю 21 доповнити частинами шостою і сьомою такого змісту:

"Студентський трудовий договір - це особливий вид трудового договору, що укладається здобувачем освіти та підприємством, установою, організацією, який передбачає поєднання в межах освітньої програми здобуття освіти на робочому місці, зокрема за дуальною формою навчання, з виконанням трудових функцій.

Строк дії студентського трудового договору не може перевищувати строк навчання";

пункт 3 частини першої статті 63 викласти в такій редакції:

"3) працівників, які навчаються в закладах загальної середньої, професійної, фахової передвищої, вищої освіти, у дні занять (стаття 220)";

пункт 5 частини першої статті 82 викласти в такій редакції:

"5) час навчання з відривом від виробництва тривалістю менше 10 місяців у закладах професійної освіти";

частину другу статті 197 виключити;

статтю 201 виключити;

статтю 203 викласти в такій редакції:

"**Стаття 203.** Заохочення працівників, які поєднують роботу з навчанням

При підвищенні кваліфікаційних розрядів або при просуванні по роботі враховуються результати навчання працівників, отримані під час проходження ними підвищення кваліфікації чи перепідготовки";

статті 204-206 виключити;

статті 207 і 213 викласти в такій редакції:

"**Стаття 207.** Оплата праці під час підвищення кваліфікації/перепідготовки

Під час підвищення кваліфікації/перепідготовки працівникам виплачується заробітна плата в порядку та розмірі, визначених законодавством";

"Стаття 213. Додаткова відпустка працівникам, які здобувають професійну чи фахову передвищу освіту

Працівникам, які здобувають професійну чи фахову передвищу освіту, надається додаткова оплачувана відпустка для підготовки, складання іспитів та оцінювання результатів навчання у кваліфікаційному центрі загальною тривалістю 35 календарних днів протягом навчального року";

у частині першій статті 252⁶ слова "закладів освіти системи професійно-технічної освіти" замінити словами "закладів професійної освіти";

у тексті Кодексу слово "(професійно-технічна)" в усіх відмінках виключити;

2) у Земельному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 3-4, ст. 27):

частину четверту статті 83 доповнити пунктом "ж" такого змісту:

"ж) земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні комунальних закладів освіти";

у частині четвертій статті 84:

пункт "ж" викласти в такій редакції:

"ж) земельні ділянки, які перебувають у постійному користуванні державних закладів освіти";

пункти "ж¹" і "з" виключити;

3) у частині третій статті 256³ і частині третій статті 256⁷ Сімейного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 21-22, ст. 135) слово "(професійно-технічної)" виключити;

4) у Кримінально-виконавчому кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 3-4, ст. 21):

частини першу і четверту статті 125 викласти в такій редакції:

"1. У колоніях відповідно до законів України "Про освіту" та "Про повну загальну середню освіту" для засуджених забезпечуються доступність і безоплатність здобуття повної загальної середньої освіти";

"4. Засудженим, які не мають професійної кваліфікації, за якою вони можуть бути працевлаштовані в цій колонії, надається можливість здобути професійну освіту, професійні кваліфікації відповідно до Закону України "Про професійну освіту";

у статті 126:

назву і частину першу викласти в такій редакції:

"Стаття 126. Організація здобуття загальної середньої та/або професійної освіти засудженими до позбавлення волі

1. Організація здобуття загальної середньої та/або професійної освіти засудженими до позбавлення волі здійснюється відповідно до законів України ["Про освіту"](#), ["Про повну загальну середню освіту"](#) і ["Про професійну освіту"](#) в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України";

у частині п'ятій слова "загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів" замінити словами "закладів освіти";

у тексті [Кодексу](#) слова "загальноосвітнє і професійно-технічне навчання" у всіх відмінках замінити словами "здобуття загальної середньої та/або професійної освіти, професійних кваліфікацій" у відповідному відмінку;

5) у [Кодексі цивільного захисту України](#) (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 34-35, ст. 458):

частини [першу](#) і [другу](#) статті 90 викласти в такій редакції:

"1. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту за відповідними професіями, спеціальностями (спеціалізаціями), освітніми та освітньо-кваліфікаційними рівнями здійснюються закладами освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, чи шляхом професійного навчання працівників в аварійно-рятувальних формуваннях.

2. Особи, які приймаються на службу цивільного захисту та призначаються на посади рядового і молодшого начальницького складу служби цивільного захисту, з метою набуття спеціальних навичок зобов'язані пройти професійну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації відповідно до стандарту професійної освіти та/або професійних стандартів, а на посади середнього та старшого начальницького складу служби цивільного захисту - перепідготовку або спеціалізацію у відповідних закладах освіти із специфічними умовами навчання, які належать до сфери управління центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту";

у тексті [Кодексу](#) слова "первинна професійна підготовка" у всіх відмінках замінити словами "спеціальна професійна підготовка" у відповідному відмінку;

6) у [Законі України](#) "Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні" (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 21, ст. 252 із наступними змінами):

частини [четверту](#) і [п'яту](#) статті 22 викласти в такій редакції:

"Прийом до закладу професійної освіти проводиться на засадах, визначених Законом України "Про професійну освіту".

У разі проведення закладом професійної освіти конкурсу за відповідною професійною кваліфікацією діти з інвалідністю та особи з інвалідністю, яким не протипоказане навчання за обраною професійною кваліфікацією, зараховуються до закладу професійної освіти першочергово за умови проходження вступних випробувань з позитивним результатом";

у тексті [Закону](#) слово "(професійно-технічна)" в усіх відмінках виключити;

7) у [Законі України](#) "Про дорожній рух" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 31, ст. 338 із наступними змінами):

доповнити статтею 15¹ такого змісту:

"Стаття 15¹. Особливості допуску до керування транспортними засобами здобувачів освіти

Для організації та проходження виробничої практики за професійними кваліфікаціями, що передбачають керування тракторами і сільськогосподарською технікою, заклад освіти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, видає свідоцтво на керування транспортним засобом відповідної категорії (крім руху на вулично-дорожній мережі) здобувачам професійної, фахової передвищої, вищої освіти, які досягли 16-річного віку, за умови відсутності медичних протипоказань та успішного опанування необхідними знаннями, вміннями та навичками, що засвідчується закладом освіти";

у [статті 20](#):

у частині другій слова "в дошкільних, позашкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних навчальних закладах" замінити словами "в закладах дошкільної, позашкільної, загальної середньої, професійної, фахової передвищої освіти";

частину третю викласти в такій редакції:

"Розвиток у дітей навичок безпечної поведінки на дорозі розпочинається в закладах дошкільної освіти із трирічного віку. У закладах загальної середньої, професійної, фахової передвищої освіти може проводитися навчання учнів [Правилам дорожнього руху](#) за програмами підготовки водіїв категорій А1, А, В1, В";

8) у тексті [Закону України](#) "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 45, ст. 425 із наступними змінами) слова "професійної (професійно-технічної)" замінити словом "професійної";

9) у [Законі України](#) "Про відпустки" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 2, ст. 4 із наступними змінами):

[пункт 5](#) частини першої [статті 9](#) викласти в такій редакції:

"5) час навчання з відривом від виробництва тривалістю менше 10 місяців у закладах професійної освіти";

[статтю 14](#) викласти в такій редакції:

"Стаття 14. Відпустка у зв'язку з навчанням у закладах професійної освіти

Працівникам, які успішно навчаються на вечірніх відділеннях закладів професійної освіти, надається додаткова оплачувана відпустка для підготовки та складання іспитів, оцінювання результатів навчання в кваліфікаційному центрі загальною тривалістю 35 календарних днів протягом навчального року";

10) у [Законі України](#) "Про місцеве самоврядування в Україні" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170 із наступними змінами):

у статті 32:

у підпункті 2 пункту "а" слово "(професійно-технічної)" виключити;

у пункті "б":

у підпункті 2 слова "учнями професійно-технічних навчальних закладів" замінити словами "здобувачами професійної освіти";

підпункт 5 викласти в такій редакції:

"5) сприяння випускникам державних і комунальних закладів загальної середньої та професійної освіти у працевлаштуванні";

у підпункті 8 слово "(професійно-технічної)" виключити;

частину п'яту статті 60 доповнити абзацом другим такого змісту:

"Органи місцевого самоврядування, які є засновниками комунальних закладів професійної освіти, мають право передавати такі заклади в управління відповідно до Закону України "Про професійну освіту" у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України";

11) у тексті Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 22, ст. 171 із наступними змінами) слово "(професійно-технічної)" виключити;

12) у статті 1 Закону України "Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 35, ст. 290 із наступними змінами) слово "(професійно-технічної)" виключити;

13) у Законі України "Про позашкільну освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 46, ст. 393 із наступними змінами):

в абзацах третьому і четвертому частини першої статті 5 слова "професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої" замінити словами "професійної та фахової передвищої освіти";

в абзаці першому частини другої статті 6 слова "професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої" замінити словами "професійної та фахової передвищої освіти";

у тексті Закону слово "(професійно-технічної)" виключити;

14) у частині першій статті 18³ Закону України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 20, ст. 102 із наступними змінами) слово "(професійно-технічної)" виключити;

15) статтю 18 Закону України "Про охорону праці" (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 2, ст. 10; 2013 р., № 48, ст. 682) після частини п'ятої доповнити новою частиною такого змісту:

"Роботодавці, які прийняли рішення про впровадження електронного документообігу, створення та функціонування якого передбачено нормативно-правовими актами з охорони праці, шляхом видання відповідного наказу або розпорядження, підтверджують проведення інструктажів та допуску працівника до роботи шляхом обміну та підписанням відповідних

електронних документів, що визначені типовим положенням, між роботодавцем та особою, яка приймається на роботу, з урахуванням вимог [Закону України](#) "Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги".

У зв'язку з цим частини пошту - восьму вважати відповідно частинами сьомою - дев'ятою;

16) [абзац другий](#) пункту 2.15¹ статті 2 Закону України "Про державну підтримку сільського господарства України" (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 49, ст. 527 із наступними змінами) викласти в такій редакції:

"До сільськогосподарських товаровиробників також належать сімейні фермерські господарства, зареєстровані платниками єдиного податку [четвертої групи](#) згідно із главою 1 розділу XIV Податкового кодексу України; заклади освіти, їхні навчально-дослідні господарства, одним із видів діяльності яких є виробництво сільськогосподарської продукції та її перероблення на власних чи орендованих потужностях";

17) у [Законі України](#) "Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 6, ст. 147 із наступними змінами):

в [абзаці п'ятнадцятому](#) статті 1 слова "медичні, навчальні, виховні заклади" замінити словами "медичні заклади, заклади освіти";

в [абзаці шостому](#) частини третьої статті 4 слово "виховного" виключити;

у [частині четвертій](#) статті 8 слова "ліцеїв цивільного захисту" замінити словами "ліцеїв безпекового спрямування та національно-патріотичного виховання";

у частинах [п'ятій](#) і [шостій](#) статті 31 слово "(професійно-технічної)" виключити;

у тексті [статті 39](#)¹¹ слова "навчаються в професійно-технічних, вищих навчальних закладах" замінити словами "здобувають професійну, фахову передвищу, вищу освіту";

у тексті [статті 39](#)¹² слова "учнями професійно-технічних навчальних закладів або студентами вищих навчальних закладів" замінити словами "здобувачами професійної, фахової передвищої, вищої освіти";

у тексті [Закону](#) слова "навчальний заклад" в усіх відмінках і числах замінити словами "заклад освіти" у відповідному відмінку і числі;

18) у [пунктах 1 і 2](#) частини третьої статті 23 Закону України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 16, ст. 255 із наступними змінами) слово "(професійно-технічної)" виключити;

19) у [Законі України](#) "Про Державну кримінально-виконавчу службу України" (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 30, ст. 409 із наступними змінами):

у [частині першій](#) та [пункті 7](#) частини другої статті 13 слово "професійно-технічна" в усіх відмінках замінити словом "професійна" у відповідному відмінку;

[частину першу](#) статті 17 викласти в такій редакції:

"1. Спеціальна професійна підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України здійснюються відповідно до законодавства про освіту з урахуванням особливостей, визначених законодавством про працю та державну службу, - для працівників кримінально-виконавчої служби, та вимог, встановлених [Законом України "Про Національну поліцію"](#) для професійного навчання поліцейських, - для осіб рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої служби. З цією метою Державна кримінально-виконавча служба України може створювати відповідні заклади освіти, а також організовувати підготовку фахівців в інших закладах освіти на договірній основі";

[пункт 16](#) частини першої статті 18 викласти в такій редакції:

"16) організовувати здобуття загальної середньої та/або професійної освіти, професійних кваліфікацій засудженими та залучати їх до праці";

20) у [Законі України "Про військовий обов'язок і військову службу"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 38, ст. 324 із наступними змінами):

[пункт 6](#) частини першої статті 30 після слів "студенти (курсанти невійськових) закладів" та "студенти закладів" доповнити словом "професійної";

[частину десяту](#) статті 39¹ після слів "Закону України "Про освіту" доповнити словами і цифрами "частиною другою статті 10 і пунктом 7 частини першої статті 20 Закону України "Про професійну освіту";

у тексті [Закону](#) слово "(професійно-технічна)" в усіх відмінках виключити;

{Підпункт 21 пункту 5 розділу X втратив чинність на підставі Закону № 1206-IX від 04.02.2021}

22) у тексті [Закону України "Про фізичну культуру і спорт"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2010 р., № 7, ст. 50 із наступними змінами) слово "(професійно-технічної)" виключити;

23) [частину другу](#) статті 20 Закону України "Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту" (Відомості Верховної Ради України, 2012 р., № 16, ст. 146; 2013 р., № 48, ст. 682) викласти в такій редакції:

"2. Неповнолітня особа, яка отримала тимчасовий захист, має право на здобуття освіти у державних, комунальних закладах дошкільної, загальної середньої, професійної освіти відповідно до порядків, що затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки для кожного з таких рівнів освіти";

24) у [Законі України "Про зайнятість населення"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2013 р., № 24, ст. 243 із наступними змінами):

у [частині першій](#) статті 8 слова "первинної" та "(професійно-технічної)" виключити;

[пункт 6](#) частини другої статті 22 викласти в такій редакції:

"6) організовують роботу з присвоєння професійних кваліфікацій (повних та часткових), визнання результатів неформального та інформального навчання для зареєстрованих безробітних у кваліфікаційних центрах";

у статті 34:

частину другу викласти в такій редакції:

"2. Система професійного навчання охоплює:

- 1) осіб, які здобувають професійну освіту в закладах освіти та інших установах;
- 2) працівників, які проходять професійну підготовку, перепідготовку або підвищення кваліфікації впродовж трудової діяльності;
- 3) безробітних, які шукають роботу та потребують професійної підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації";

частину шосту виключити;

у статті 35:

в абзаці другому частини першої слова "Порядок професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації зареєстрованих безробітних" замінити словами "Порядок професійного навчання зареєстрованих безробітних";

частину п'яту викласти в такій редакції:

"5. Присвоєння/підтвердження професійних кваліфікацій (повних та часткових), визнання результатів неформального та інформального навчання для зареєстрованих безробітних здійснюються в кваліфікаційних центрах за кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття";

у тексті [Закону](#) слово "(професійно-технічної)" виключити;

25) у [Законі України](#) "Про вищу освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 37-38, ст. 2004 із наступними змінами):

[пункт 5](#) частини третьої статті 10 доповнити словами "зокрема з основ національного спротиву";

у [пункті 13¹](#) частини другої статті 32 та [абзаці другому](#) частини другої статті 70 слово "(професійно-технічної)" виключити;

[статтю 33](#) доповнити частиною одинадцятю такого змісту:

"11. Рішення про виділ структурного підрозділу закладу вищої освіти, в тому числі закладу вищої освіти із статусом національного, шляхом створення закладу професійної освіти приймається засновником або уповноваженим ним органом управління за ініціативою вищого колегіального органу громадського самоврядування такого підрозділу";

[абзац другий](#) підпункту 6 пункту 5 розділу XV "Прикінцеві та перехідні положення" виключити;

26) [абзац четвертий](#) частини п'ятої статті 45 [Закону України](#) "Про запобігання корупції" (Відомості Верховної Ради України, 2014 р., № 49, ст. 2056 із наступними змінами) доповнити словами і цифрами "членів наглядових рад державних, комунальних

закладів професійної, вищої освіти, які при цьому не є особами, зазначеними у пункті 1 частини першої статті 3 цього Закону";

27) у [Законі України "Про Національну поліцію"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 40-41, ст. 379 із наступними змінами):

у [частині четвертій](#) статті 13 слово "(професійно-технічної)" виключити;

у [частині першій](#) статті 66 слова "науково-педагогічної, наукової" замінити словами "науково-педагогічної, педагогічної, наукової";

[частину третю](#) статті 91 викласти в такій редакції:

"3. Для поліцейських встановлюється п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями, а для курсантів (слухачів) та працівників закладів вищої та професійної освіти із специфічними умовами навчання, які здійснюють підготовку поліцейських, може встановлюватися шестиденний навчальний (робочий) тиждень з одним вихідним днем";

у [статті 103](#):

у частині першій слова "до ліцеїв системи Міністерства внутрішніх справ України" виключити;

[частину другу](#) після слова "спеціальності" доповнити словами "(професії) закладів професійної освіти, а також право на спеціальні умови щодо участі у конкурсному відборі під час вступу для здобуття фахової передвищої та вищої освіти за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів";

у тексті [Закону](#) слова "первинна професійна підготовка" у всіх відмінках замінити словами "спеціальна професійна підготовка" у відповідному відмінку, а слова "вищий навчальний заклад", "навчальний заклад" у всіх відмінках і числах замінити відповідно словами "заклад вищої освіти" та "заклад освіти" у відповідному відмінку і числі;

28) у [частині першій](#) статті 9 Закону України "Про зовнішню трудову міграцію" (Відомості Верховної Ради України, 2015 р., № 49-50, ст. 463 із наступними змінами) слово "професійно-технічна" замінити словами "професійна, фахова передвища";

29) у [Законі України "Про освіту"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 38-39, ст. 380 із наступними змінами):

[пункт 26](#) частини першої статті 1 викласти в такій редакції:

"26) спеціальні закони - закони України ["Про дошкільну освіту"](#), ["Про повну загальну середню освіту"](#), ["Про позашкільну освіту"](#), ["Про професійну освіту"](#), ["Про фахову передвищу освіту"](#), ["Про вищу освіту"](#);

[частину десяту](#) статті 9 викласти в такій редакції:

"10. Дуальна форма здобуття освіти - це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти (в інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях у суб'єктів господарювання для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору";

у [частині другій](#) статті 10:

абзац шостий викласти в такій редакції:

"професійна освіта";

абзаци сьомий і восьмий виключити;

у статті 15:

у назві слово "(професійно-технічна)" виключити;

частину третю виключити;

у статті 21:

абзаци перший і другий частини першої після слова "військового" доповнити словом "безпекового";

після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

"5. Освіта безпекового спрямування передбачає набуття особою спеціальних здібностей та комплексу професійних компетентностей у сферах правоохоронної, правозастосовної діяльності, цивільного захисту та може здобуватися на рівнях профільної середньої освіти в закладах спеціалізованої освіти безпекового спрямування, професійної, фахової передвищої чи вищої освіти в закладах освіти із специфічними умовами навчання. Особливості здобуття спеціалізованої освіти безпекового спрямування можуть визначатися спеціальними законами України.

Освітні програми спеціалізованої освіти безпекового спрямування розробляються закладами освіти та затверджуються державними органами, до сфери управління яких вони належать, з урахуванням вимог спеціальних законів України.

До структури спеціалізованої освіти безпекового спрямування належать:

підготовка ліцеїстів у ліцеях безпекового спрямування та національно-патріотичного виховання, що передбачає здобуття профільної середньої освіти;

спеціальна професійна підготовка поліцейських, які вперше прийняті на службу в поліції, та осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, які вперше прийняті на службу цивільного захисту;

підготовка поліцейських, осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту на рівнях професійної, фахової передвищої або вищої освіти.

Особи, які здобувають спеціалізовану освіту безпекового спрямування в закладах загальної середньої освіти, закладах освіти із специфічними умовами навчання, безоплатно забезпечуються місцями в гуртожитках (пансіонах), харчуванням, спеціальним (форменим) одягом/одностроєм, грошовим забезпеченням (стипендією) згідно із законодавством.

Положення про заклади спеціалізованої освіти безпекового спрямування та заклади освіти із специфічними умовами навчання затверджуються Кабінетом Міністрів України з урахуванням спеціальних законів України за поданням Міністерства внутрішніх справ України, погодженим із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері освіти і науки".

У зв'язку з цим частини п'яту - восьму вважати відповідно частинами шостою - дев'ятою;

абзац дев'ятий частини другої статті 30 після слів "ліцензований обсяг" доповнити словами "(за наявності)";

у статті 38:

у частині другій:

абзац п'ятнадцятий викласти в такій редакції:

"здійснює акредитацію кваліфікаційних центрів, моніторинг діяльності кваліфікаційних центрів, призупинення дії або анулювання сертифікатів про акредитацію кваліфікаційних центрів";

після абзацу сімнадцятого доповнити двома новими абзацами такого змісту:

"бере участь у функціонуванні зовнішньої системи забезпечення якості професійної освіти;

розробляє методику розрахунку вартості оцінювання результатів навчання здобувачів професійної освіти кваліфікаційними центрами та подає її на затвердження Кабінету Міністрів України".

У зв'язку з цим абзаци вісімнадцятий і дев'ятнадцятий вважати відповідно абзацами двадцятим і двадцять першим;

доповнити частиною п'ятою такого змісту:

"5. Національне агентство кваліфікацій має право здійснювати моніторинг діяльності кваліфікаційних центрів та за результатами моніторингу приймати рішення про призупинення дії або анулювання сертифіката про акредитацію кваліфікаційного центру відповідно до порядку акредитації кваліфікаційних центрів";

статтю 52 доповнити частиною другою такого змісту:

"2. Не може працювати в закладі освіти або залучатися до участі в освітньому процесі особа, яка:

- 1) за рішенням суду визнана недієздатною чи дієздатність якої обмежена;
- 2) за рішенням суду позбавлена права обіймати відповідну посаду чи займатися відповідною діяльністю;
- 3) має судимість за вчинення умисного кримінального правопорушення;
- 4) вчинила кримінальне правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, що було встановлено обвинувальним вироком суду, який набрав законної сили;
- 5) здійснювала колабораційну діяльність, вчинила корупційне кримінальне правопорушення чи кримінальне правопорушення, пов'язане з корупцією, що було встановлено обвинувальним вироком суду, який набрав законної сили";

абзац п'ятнадцятий частини першої статті 53 викласти в такій редакції:

"трудова діяльність у позанавчальний час та у навчальний час під час практичної підготовки, а також під час здобуття освіти за дуальною формою відповідно до освітньої (освітньо-професійної) програми";

у частині першій статті 63:

в абзаці восьмому слово і цифри "статті 94" замінити словом "положень";

в абзаці дев'ятому слово "(професійно-технічної)" виключити;

в абзаці одинадцятому слова "та професійної (професійно-технічної)" виключити;

у частині першій статті 64:

в абзаці сімнадцятому слова "професійної, вищої освіти" замінити словами "професійної, фахової передвищої, вищої освіти" та доповнити словами "відповідно до спеціальних законів";

абзац двадцять перший доповнити словами "відповідно до спеціальних законів";

в абзаці третьому частини першої статті 65 слова "професійної (професійно-технічної)" виключити;

частину другу статті 67 після абзацу восьмого доповнити двома новими абзацами такого змісту:

"у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, аналізують діяльність місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, їхніх структурних підрозділів у сфері освіти (за наявності) в частині, що стосується дотримання законодавства з питань освіти та забезпечення якості освіти на відповідній території, та надають їм відповідні висновки і рекомендації, що оприлюднюються на офіційних веб-сайтах центрального органу виконавчої влади із забезпечення якості освіти та відповідного органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування протягом п'яти робочих днів з дня їх надання;

звертаються до суду з позовами до місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб щодо усунення порушень та дотримання вимог законодавства у сфері освіти".

У зв'язку з цим абзаци дев'ятий - одинадцятий вважати відповідно абзацами одинадцятим - тринадцятим;

у частині п'ятій статті 69:

в абзаці першому слово "Підставою" замінити словом "Підставами";

доповнити абзацом п'ятим такого змісту:

"інші підстави, визначені [Законом України](#) "Про ліцензування видів господарської діяльності та спеціальними законами";

у частині другій статті 82 слова "науково-виробничі установи" замінити словами "науково-виробничі, науково-методичні, навчально-методичні установи";

у тексті [Закону](#) слово "(професійно-технічна)" у всіх відмінках виключити;

30) у частині [другій](#) статті 6, [абзаці другому](#) частини першої, [абзаці першому](#) частини другої, [частині шостій](#) статті 21 [Закону України "Про забезпечення функціонування української мови як державної"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 21, ст. 81; 2023 р., № 135, ст. 792) слово "(професійно-технічної)" виключити;

31) у [Законі України "Про фахову передвищу освіту"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2019 р., № 30, ст. 119 із наступними змінами):

у [пункті 8](#) частини першої статті 1 слова "із закладом фахової передвищої освіти" замінити словами "із закладом освіти";

[частину четверту](#) статті 4 доповнити словами "що не вимагає від закладів освіти окремого ліцензування освітньої діяльності з підготовки іноземців та осіб без громадянства, якщо такі особи вільно володіють державною мовою, що підтверджується в установленому законодавством порядку";

[пункт 1](#) частини третьої статті 8 доповнити словами "зокрема з основ національного спротиву";

[пункт 2](#) частини першої статті 16 після слова "закладів" доповнити словами "професійної та";

[частину восьму](#) статті 46 викласти в такій редакції:

"8. Приватні заклади фахової передвищої освіти мають право вільного вибору мов навчання, які є офіційними мовами Європейського Союзу, із забезпеченням при цьому вивчення особами, які навчаються у таких закладах, державної мови як окремої навчальної дисципліни";

у тексті [Закону](#) слово "(професійно-технічна)" у всіх відмінках виключити;

32) у [Законі України "Про оренду державного та комунального майна"](#) (Відомості Верховної Ради України, 2020 р., № 4, ст. 25 із наступними змінами):

[абзац четвертий](#) частини шостої статті 2 викласти в такій редакції:

"Відносини оренди рухомого та нерухомого майна, що належить закладам освіти, регулюються цим Законом з урахуванням особливостей, визначених законами України ["Про освіту"](#), ["Про дошкільну освіту"](#), ["Про повну загальну середню освіту"](#), ["Про позашкільну освіту"](#), ["Про професійну освіту"](#), ["Про фахову передвищу освіту"](#), ["Про вищу освіту"](#);

[абзац дев'ятий](#) пункту 1 частини другої статті 3 після слів "закладів освіти" доповнити словами "(крім закладів професійної освіти)";

[статтю 14](#) доповнити частиною восьмою такого змісту:

"8. Передача єдиного майнового комплексу закладу професійної освіти в оренду здійснюється з урахуванням особливостей, передбачених [Законом України "Про професійну освіту"](#).

Зміна основного виду діяльності закладу професійної освіти у разі передачі єдиного майнового комплексу закладу професійної освіти забороняється";

33) у **Законі України** "Про повну загальну середню освіту" (Відомості Верховної Ради України, 2020 р., № 31, ст. 226 із наступними змінами):

пункт 18 частини першої статті 1 викласти в такій редакції:

"18) учні - особи, зараховані до закладу загальної середньої, професійної, фахової передвищої чи вищої освіти, які здобувають у будь-якій формі початкову, базову середню чи профільну середню освіту";

у тексті **Закону** слово "(професійно-технічної)" виключити;

34) **пункт 2** частини четвертої статті 38 Закону України "Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор" від 14 липня 2020 року № 768-IX викласти в такій редакції:

"2) ближче, ніж за 500 (п'ятсот) метрів до закладів освіти";

35) в **абзаці першому** частини другої та **частині п'ятій** статті 20 Закону України "Про безпеку та якість донорської крові та компонентів крові" від 30 вересня 2020 року № 931-IX слово "(професійно-технічної)" виключити;

36) у **частині другій** статті 50 Закону України "Про ветеринарну медицину" (Відомості Верховної Ради України, 2023 р., № 8-9, ст. 24) слово "(професійно-технічної)" виключити.

6. Кабінету Міністрів України:

1) до 1 січня 2026 року забезпечити переоформлення чинних ліцензій на провадження освітньої діяльності у сфері професійної (професійно-технічної) освіти без процедури ліцензування на підставі таких ліцензій;

2) протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

забезпечити затвердження центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки положення про центр розвитку професійної освіти;

затвердити зразок свідоцтва на керування транспортним засобом відповідної категорії (крім руху на вулично-дорожній мережі), яке видається закладом професійної освіти здобувачам професійної освіти для проходження ними виробничої практики;

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України проект закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України для забезпечення фінансової автономії закладів професійної освіти та врегулювання питань фінансування і розподілу повноважень засновника між обласними радами та міськими територіальними громадами з адміністративним центром у місті - обласному центрі;

3) протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом:

підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

забезпечити створення центру розвитку професійної освіти державної форми власності;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;

4) протягом двох років з дня набрання чинності цим Законом завершити процедуру передачі закладів професійної освіти з державної у комунальну власність;

5) з метою уможливлення та пришвидшення передачі закладів професійної освіти з державної у комунальну власність відповідно до [статті 27](#) Закону України "Про Державний бюджет України на 2016 рік":

протягом одного року з дня набрання чинності цим Законом забезпечити списання в установленому законодавством порядку житлових та/або нежитлових приміщень, житлових будинків і гуртожитків закладів професійної освіти, право приватної власності на які було зареєстровано в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно та строк позовної давності на витребування яких спливає відповідно до [частини восьмої](#) статті 261 Цивільного кодексу України;

забезпечити під час передачі закладів професійної освіти з державної у комунальну власність дотримання [Закону України](#) "Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності", крім положень абзаців [восьмого](#) і [дев'ятого](#) частини четвертої статті 4 зазначеного Закону;

забезпечити погодження рішень про передачу єдиних майнових комплексів закладів професійної освіти з державної у комунальну власність виключно із суб'єктами, визначеними [частиною третьою](#) статті 4 Закону України "Про передачу об'єктів права державної та комунальної власності";

б) щороку протягом трьох років з дня набрання чинності цим Законом інформувати Верховну Раду України про стан його виконання.

Президент України

В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
21 серпня 2025 року
№ 4574-IX

Про професійну освіту
Закон України від 21.08.2025 № 4574-IX
Редакція від **01.03.2026**, підстава — [1206-IX](#)
Постійна адреса:
<https://zakon.rada.gov.ua/go/4574-20>

Законодавство України
станом на 23.03.2026
чинний

4574-20

Публікації документа

- **Голос України** від 11.09.2025 — № 179
- **Урядовий кур'єр** від 25.09.2025 — № 196
- **Офіційний вісник України** від 07.10.2025 — 2025 р., № 78, стаття 5341, код акта 134482/2025
- **Відомості Верховної Ради України** від 16.12.2025 — 2025 р., № 49, стор. 2, стаття 216